

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor

Fél évre ... 24 kor.

Egy negyed évre 12 kor.

Egy óra ... 4 kor.

• Nyilttéri közlemények
mezállopodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, augusztus 30.

Mai lapunk főbb közleményei:

A halálraítélt Békésmegye.
Egy főispán dáridója.
Sztichnin-merénylet egy csendőrös men.
Negyvenezer korona.
Az aradi szegények házában.
Drágaság Odesszában.
Munkában a lakásbíróság.
Az aradi rendőrség besugói.
A papok házassága.
Az angolok több helyen visszavonultak
Mahler György 400 vagon fája.

Arad — hullámtörő.

Rámutatam az igazságtalanságra, amelyet a megyék új beosztásáról szóló, munkálatban levő törvénytervezet intéz ellentünk. A földrajzi határok kitolásának jogosságát a számok erejével bizonyítottam. A panaszolt dolgok azonban csak jelentéktelenebb részei a sérelemnek. A földrajzi határok kitolása csak a keret, mellyel sokkalta fontosabb maga a lényeg: a hozzánk csatolni követelt terület lakosságának műveltsége, minden kritikán felül álló magyarság!

A statisztikával dolgozó hivatalokban megállapíthatók odafenn, hogy a közel félmilliónyi lakósu vármegyénk kulturája és haladása kívánni valót hagy fenn. Csakhogy a statisztikusok néma számjegyek nem beszélnek a vármegye nehéz küzdelmeiről, amellyel a megye északkeleti részében az ország legelmaradottabb népét igyekezett bevezetni a kulturába és nem beszélnek ezek a számok arról a másik küzdelemről sem, amelyet a megye folytatott, hogy idegen nemzetiségű lakóit megnyerje a magyarságnak. Mi csak a bal kezünkkel építhettünk, mert az erősebb jobb karunkkal azokat a hazafiatlan törekvéseket kellett visszavernünk, amelyek sehhol sem találtak oly hangos és erőszakos vezetőket, mint éppen itt, ahol az oláh áradat betört már a nagy magyar alföldre és mert viszonylag jobb viszonyok között éltek, jobban is fészkelődtek. Ha munkánknak kevesebb a látszata, azt szerencsétlen helyzetünk rovására kell írni. Ez lehet ok arra, hogy sajnáljanak, de nem lehet jog arra, hogy lekicsinyeljének.

Szükségünk van a becsatolni kért részekre. Szükségünk van, nem csak hogy a magyarság számarányát megjavítsuk, hanem még inkább azért, hogy annak műveltebb elemével megerősödjön, eredményesebb munkát fejlesszünk ki a megyében, úgy kulturánk emelése, mint a magyarság térfoglalása érdekében. A mi megyénk az alföldi magyarság védbástyája: *mi vagyunk az erdélyi oláh tenger hullámtörői. Itt, a mi megyénkben lép érintkezésbe a magyarság a nemzetiségekkel, itt veszi kezdetét mindkét részről a térfoglalás. Ha mi vagyunk az erősebbek, őket toljuk hátrább; ha mi vagyunk a gyengébbek, hullámverésük mind mélyebben hatol a magyarság testébe. Az önző lokális érdeken túl, állami szükség-*

let tehát az, hogy az örökösen harcoló vármegyében a magyarság szellemi és számbeli fölténye domindljon. Hogy erről eddig nem gondoskodott az államhatalom, már az nagy hiba volt, de ha tovább is közönyösen szemléli a mi küzdelmünket, akkor egyenesen bínt követ el.

A most jövő idők térfoglalásának leghatékonyabb eszköze kulturánk és szellemi föltényünk lesz. A nemzeti törekvések országbontó álmát, — a román betörés nyomán — a megtévedt lelkekben tömadt óriási kataklizma, örökre eltemette. Hisszük, nem lesz szükség ezután kemény ökökre, hogy bünyösen álmódzókat megfékezzünk vele, de szükség lesz annál fokozottabban a magyar kultúra erősségére, hogy hatalmas előretörésében az álomból ébredőket magával ragadja a nemzeti állam kiépítésének munkájába. A békés eszközökkel való honfoglalásnak ebben a most jövő nagy harcában, szükségünk van a becsatolni kért területek lakosságának intelligenciájára és erőteljes hazafiságára. A jelen határok között nem maradhatunk. A jövő feladatainak sikeres betöltése, a magyar kultúra nagyobb erejével való fellépésünket követeli.

Hosszu évtizedek peregnék le az idők végételenjének orsóján, míg mód és alkalom kínálkozik a vármegyéknek arra, hogy a bürokratikus egyhangúság kereteiből kilépjenek és korszakalkotó cselekedeteik évszázadokra kiható erejével irhassák be vezetőik neveit a vármegye és város történetébe. *Barabás és Purgly*

főispánoknak hivatali idejére esik most egy, ilyen alkalom. Századok hibáit hozhatják helyre, a megye és város történetébe korszakalkotó munkát végezhetnek. Nem csak a nemzeti állam kiépítésének, nem csak a megye érdekének, de saját férfias egyéniségüknek is tartoznak azzal, hogy a nagy alkalom minden részletének fontosságát felismerve, hivatali állásuk egész súlyával és erejével annak érdekében sikra szálljanak. De az alázatos felterjesztések és szelid informálások fegyverével eredményt elérni nem fognak. Tévedés lenne azt hinni, hogy az újjászervezés tervezetének sorozatos igazságtalanságai véletlen tévedésből állottak elő. Valakik, akik tudtak az átszervezés tervéről, idejekorán érvényesítették befolyásukat, a mi érdekeinkkel ellentétes irányban. Ezt ma már korrigálni nem lehet másképp, mint a megye és város nagyarányu, erélyes tiltakozásával. És fel kell kérni a város és a megye országos képviselőit, hogy együttesen lépjenek fel érdekeink védelmében. Hisszük, hogy az ő fellépésük nem kis mértékben fog hozzájárulni a sikerhez. De meg kell tennünk mindent mentől előbb a tervezet megváltoztatására, mert minden nap további késedelme ártalmára van ügyünknek. Habozásra nem lehet okunk, mert világosan látjuk az előttünk álló két utat: az egyik az évszázadokra szóló siker dicsősége, a másikon a mellőzés lealázó szégyene. Az utódok itélni fognak felettünk, ne hagyjuk, hogy itéletük lesújtó legyen.

Ujaradi.

Amerika Berlinben akarja diktálni a békét.

(Hivatalos jelentések. — A világháború legújabb hírei.)

Budapest, 1918. augusztus 29. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér: A Juditkarisban Bezzena-nál és a Hétközség fensikjén felderítő csatározások. Egyébként nem volt jelentős esemény. *Albánia.* A Gajnia és a Vajusa között, valamint a Tomor hegy déli részén az ellenség új állásokban helyezkedett el. *A vezérkar főnöke.*

Berlin. Nagy főhadiszállás. Nyugati harc-tér. Ruprecht trónörökös és Böhm vezérezredes hadcsoportja: Az Arrastól délkeletre fekvő csataterén kora reggel közvetlenül a Skarptól délre egy ellenséges támadás tűzünkben összeomlott, déltájban az ellenség új erővel kezdte meg ismét áttörési kísérletét. Skarp és St. Geansce patak között ötször indult támadásra. Pomerániai és nyugati poroszországi csapatok tegnap is megtörték az ellenség rohamait. Oldalozó tüzéréség hatásos támogatásával ismét visszavertük az ellenséget.

Poiry Motredume volt az elkeseredett harc gyújtópontja. Ellentámadással háromszor ragadtuk el az ellenségtől a helységnek romjait, este megújított ellenséges támadás alkalmával az ellenség kezén maradt a helység. Az angol támadás főlökései az Arras Cambrai országut mindkét oldalán württembergi ezredek talál, hétszer rohamozott hasztalanul.

Az ellenség mindig újlag hajtott előre páncélkocsikat, mély tagozásban gyalogság következett, amely géppuskáink és a legelső vonalainkba előrehelyezett ágyuk tüzeiben elpusztult. Ahol az ellenség állásainkba behatolt, ott ellentámadásunk ismét teljesen visszaverte őt, Vroisellestől délre és Morytól délkeletre az angol támadásokat visszavertük.

Bapaumetól délnyugatra nincsen gyalogsági tevékenység. A város az angolok erős tüze alatt állott. Az e hó 27-én Tiloyért vívott harcokban a 206-ik ezred különösen kitűnt 9-ik százada a helység nyugati szélét tartotta az utolsó töltényig, majd pedig szuronnal, bár ellenséges betörés attól északra hátban veszélyeztette, saját elhatározásából jött segítségére ennek az ezrednek a 3-ik százada és az ellenséget a helységből ismét kivetette. A Sempetől északra az ellenség kora reggel megismételte támadásait. Flers és Curly között Hurdewurt mellett behatolt állásainkba. Ellentámadással hesseni vadászokkal egyetemben ismét visszavetette az ellenséget Ottó őrnagynak, parancsnokának vezetése alatt a Ferenc császár nevét viselő 2-ik számú gárda gránátos ezrede.

Somme és az Ois között előcsapatunk új

állások előtt harci érintkezésben maradtak az ellenséggel, amely augusztus 27-én csak félénken, tegnap ellenben mind erősebben követte a Dempierre, Bellory, Nesle, Beuleu, Sucey vonalon át előcsapataink több ízben veszteségteljes támadásokra kényszerítették és azután kitértek.

Nayontól délnyugatra az ellenség igen erős tüzelőkészítés után támadást intézett régi vonalaink ellen, amelyeket akkor már nem tartottunk megszállva. Noyon a franciák igen erős tüzelése alatt állott. A város harc vonalaink előtt fekszik. A franciák Aisnetől északra amerikaiak bevonásával ismét megkezdték támadásaikat. Súlyos veszteségeik mellett visszavertük őket. Lovas lövész ezredek a Pasly csucson ötször verték vissza az ellenség rohamaikat. Számos páncéllócskát széjlöttünk. *Ludendorff*. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécs. A Telegraphen Kompagnie jelenti: A *Morningpost* washingtoni tudósítója a következőket táviratozza lapjának:

— Minden oldalról érkeznek ide a hírek arról, hogy Németország még ez év vége előtt megkezdí békeoffenzíváját. Amerika azonban átlát a németek tervein és biztos benne, hogy az entente országok defaitista elemei nagy szerepet fognak játszani ebben az akcióban. Éppen ezért a lapok óva intik Amerika közvéleményét, hogy ne üljenek fel a németek játékának. Lodge szenátor kijelentette, hogy az egyedüli béke, melybe Amerika beleegyezik, a *németekre rákényszerített béke lesz, amelyet Berlinben fognak diktálni.*

Bern. A madridi *El Sol* című újság munkatársa fölkereste és meginterjúvolta Clémenceau miniszterelnököt a francia ellenoffenzíváról és arról, hogy mit vár ennek eredményeként. Clémenceau válaszában előbb elmesélte az offenzíva történetét:

— Az előkészületeket a legnagyobb titokban folytattuk *Foch* tábornaggyal. Biztosíthatom róla, hogy az általános támadás előtt egy nappal Párisban senki sem tudott róla, csak én.

— Hogy mi e csata jelentősége és várható fejleménye? Elég annyi erről, hogy ezt a katonai politikát, mely annyi szép sikert hozott, nem csökkenő erővel és kitartással *folytatni akarjuk.*

— Meddig? — kérdezte a spanyol újságíró, mire Clémenceau kis hallgatás után így felelt:

— Meddig? *A végső győzelemig*, mely már nagyon jó úton van. Mondja ezt meg nevemben spanyol barátainknak!

Berlin. A *Deutsche Tageszeitung* jelenti Basélból: A *Matin* legutóbbi számában ezeket írja a harctéri eseményekkel kapcsolatban:

— A németek elkerülő mozdulatai *meghíusították stratégiai céljaink keresztülvételét. Pillanatnyilag olyan a helyzet, hogy majdnem az egész angol hadsereg, a francia hadsereg fele és az amerikai csapatok nagy része van angazsálva egy óriási harcban, melyet egy esztendő óta készítünk elő, hogy a döntést kivívassuk.*

Konstantinápoly. A törökök a világháború alatt *egész Tripolítániát visszafoglalták*, úgy, hogy az olaszok kezén, már csak Tripolisz, Mazurata, Bengházi és Berna megerősített kikötővárosok vannak. Néhány hónappal ezelőtt *Tamen Fuad* herceg az elhunyt szultán nagybátyja kikötött a libiai partokon, ahol a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta. Az olaszok ellen a hadműveleteket a herceg vezeti most és egyidejűleg folytatja az ország gazdasági és politikai átszervezését is.

A halálra ítélt Békésmegye.

(Tiltakozás a felosztás ellen.)

Haragos sorok jönnek hozzánk Békésmegyéből, energikus tiltakozások a vármegye felosztása ellen. A minap közölt hírek ugyilátszik nagy izgalmat okoztak Csabán és Gyulán s most nemcsak hogy tiltakoznak a vármegye feldarabolása ellen, de még azt az ötletet is felvetik, hogy *jó lenne inkább Aradmegyéből Békéshez csatolni az eleki járást.*

A békésmegyei cikk egyébként így szól:

Egyik lap vasárnapi számában valósággal riasztó hír jelent meg a vármegyéek új beosztásáról. A lap szerint törvényjavaslat készül, mely a vármegyéek számát 63-ról 48-ra szálítja le s e cél elérhetése céljából felforgatja Magyarország egész közigazgatási térképét: két kis vármegyéből egy nagyobbat csinál, egyes megyéket pedig teljesen feloszt, eltöröl. A halálra ítélt megyék közé tartoznék Békésmegye is.

Ez a hír érthető módon óriási izgalmat és elkeseredést váltott ki vármegyeszerte. Őslakók és bevándoroltak egyaránt felháborodással beszélnek a kormányról erről a teljesen indokolatlan, képtelen és méltánytalan tervéről — ha ugyan meg van ez a terv. Mert egyáltalában nincs semmi ok arra, hogy ezt a mintaszerűen közigazgatott megyét eltüntessék a föld színéről. És érdekes, hogy míg mi egy kétes hitelességű lapközlemény hatása alatt is valósággal *önvédelmi harcra* készülünk: a „jó” szomszédok már *veszekednek rajtunk, mint éhes farkasok a közjük dobott kon-*

con. Biharmegye valóságos ország és mégis vágyakozik reánk. *Aradmegye*, amely szintén nem tartozik az ösztövérek közé, még falánkabb. Az aradi lapok ki szeretnék harapni Békésmegye testéből a gyulai, csabai és orosházi járásokat. A hatalmas területű Jásznagykunszolnok megye sem akar messzire maradni a másik két jó szomszéd mögött.

Pedig hát, kedves Molochok, hátrább az agarakkal! Talán inkább megfordítva kellene történnie a kis osztokodásnak? Hiszen a közlekedési viszonyok, továbbá a lakosság gazdasági és kulturális érdekei *is inkább Békésmegyéhez csatolják Aradból az eleki járást*, Biharból a sarkadi és sárréti járásokat; Jásznagykunszolnokból pedig a dévaványai járást. Békésmegyének ilyen kikerekítése lenne egyedül a helyes és — ami legfőbb szempont! — ez szolgálná igazán az illető járások közönségének érdekeit is! . . .

A Hiób-hír ügyében dr. Daimel Sándor alispán a következő kijelentést tette:

— Még sem a főispán, sem én nem ismerjük a lapok által említett törvényjavaslatot. Csak annyit tudok róla, amennyit a lapokban olvastam. Amit — a lapok szerint — Békésvármegyével szándékoznak tenni, az képtelenség és — ha igaz — *mindent el fogunk követni ellene.* Határozott lépést azonban csak a törvényjavaslat megismerése után tehetünk. Ismétlem, illetékes helyről nem hallottam a tervbe vett reformról semmit.

Negyvenezer korona.

(Adományok és felülfizetések. — A 33-as napok eredménye.)

A „33-as napok” rendező-bizottsága most készült el a négyuapos ünnepségek bevételeinek és kiadásainak elszámolásával s mint végső eredményt közölheti a nyilvánossággal, hogy a tiszta jövedelem eléri a negyvenezer koronát. Hogy az aradi háziereg, a Vörös Kereszt és a Gyermekfelruházó Egyesület jótékony alapjai dacára a három napos esőnek és az ebből származott rengeteg kárnak, mégis ily hatalmas összeggel gyarapodhatnak, az nemcsak Arad város és Aradmegye jótékony és áldozatkész társadalmának köszönhető, hanem a rendezés fáradságtalan buzgalomának és önfeláldozásának is. Sajnos, a végső eredmény még így sem áll arányban azzal az óriási szellemi és anyagi befektetéssel, amivel a „33-as napok” megindultak és szerveztettek. A mostoha időjárás legalább száz perccel apasztotta a bevételeket.

Az elárúsító sátrakban közreműködött hölgyek voltak a siker legelső zászlóvivői, az ő munkásságuk gyümölcse közel negyvenezer korona, amely bevétel az egyes sátrak közt így oszlik meg:

Dr. Luszt Ferencné lacikonyhája 9281 korona 71 fillér. Szemere Kálmánné állomási sátra 5049 korona 57 fillér. A 33. gy. e. tiszti hölgyeknek sátra 4642 korona 50 fillér. Kara Győzőné sátra 4214 korona 20 fillér. Özv. Csillag Lajosné sátra 4160 korona 50 fillér. Vásárhelyi Janka sátra 3228 korona 70 fillér. Laczay Endréné sátra 2739 korona 14 fillér. Lészay Sándorné sátra 2714 korona 60 fillér. Gróf Üchtritz Amade Emilné sátra 2472 korona 15 fillér. Dr. Baross Zsigáné cukrászdája 2177 korona 90 fillér. Bigoni Mária sátra 1376 korona. Az augusztus 17-iki strandünnepélyen felállított mozgókonyháknál bevettek még ezenkívül Kara Győzőné 990 ko-

rona 50 fillért. Lészay Sándorné 769 koronát és Laczay Endréné 435 koronát. Összbevétel a sátraknál: 44.260 korona 97 fillér.

Felülfizetésekből és adományokból begyűlt: Özv. báró Nopcsa Elekné 1000, gróf Wenckheim Frigyesné 500, báró Neuman Alfrédné Arad 300, Neuman Testvérek Arad 300, Grallert Rezső Arad 220, Gróf Hunyadi Károlyné Soborsin 200, gróf Hunyadi Károly Soborsin 200, báró Neuman Károly Arad 200, dr. Székely Károly Arad 200, Vajda Zsigmond és neje Arad 200, Seidner Dezsőné Soborsin 200, Purgly László és neje Arad 200, Papp Lajos Arad 200, Krémer Józsefné Arad 200, Weisz Manfréd Budapest 200, Kintzig Jánosné Arad 200, Aradmegyei Takarékpénztár Arad 200, Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Arad 200, Bordás István 200, Fliegerersatzbattillon No. II. Arad 120, Schill József és neje Arad 100, Gutzjahr Mihály Arad 100, Varjassy Lajos Arad 100, Darányi János és neje Arad 100, Vertán Istvánné Arad 100, Takácsy Sándor Arad 100, Embey Iván 100, Retablierungsstation Arad 100, dr. Éles Béláné 100, Spullner József Arad 100, Koromzay Frigyes Arad 100, Aradi Polgári Jótékony Nőegylet 100, végvári báró Neuman Károlyné Arad 100, Jakobovics Jenő Arad 100, Domány József Arad 100, Fodor Kálmán zászlós Várhely 50, özvegy báró Andrányi Károlyné Arad 50, Tömörly Jenőné Arad 50, Hász Erzsébet Arad 50, Steiner Ferenc Arad 50, Löbl Gyuláné Arad 50, Purgly Lajosné Arad 50, báró Bohus Lajosné Arad 50, dr. Éles Gézáne Arad 50, Seidner Sándorné Soborsin 50, Hoffmann Antalné Arad 50, Funkelstein József Arad 50, Heinrich Sándor Arad 50, Winternitz Jenő Arad 50, Rozsnyai gyógyszerár Arad 50, Viktória hitelintézet 50, dr. Kaufmann Edéné Arad 50, báró Urbán Péter Arad 50, Priegl Istvánné Arad 50, özv. Éles Árminné Arad 50, összesen 7760 korona. Kisebb adományokból és felülfizetésekből összegyűlt 3300 korona.

Mіндеzen adományokért hálás köszönetét nyilváníti a 33. gy. e. pótzászlóaljának parancsnoksága, az aradi Vörös Kereszt Egyesület és az aradi gyermekfelruházó egyesület elnöksége.

Az angolok több helyen visszavonultak

(A németek új nagy erősítéseket kaptak.)

Bécs. A Telegraphen Companynak jelentik közvetett úton Londonból: A Reuter-ügynökség közli, hogy a németek heves ellentámadása Oppi mellett azzal a következménnyel járt, hogy az angolok nem tudták a Scarpe mentén hétfőn elért területnyereségüket megtartani. A németek új nagy megerősítéseket vontak össze és hatalmas csapatokat vetettek harcba. Ennek az lett az eredménye, hogy az angolok több helyen kénytelenek voltak visszavonulni.

Bécs. A Timesnek egy varsói jelentése megerősíti azt a hírt, hogy a német csapatok megszállták Witebeket és Szmolenszket.

Tokió. A japán vezérkar közli: A Kálnikovo osztag, amely Ausonoseó közelében áll, augusztus 20-án tulerőben levő ellenséges csapatoktól megtámadva, visszavonult. Az ellenség a cseheket is visszavonulásra kényszerítette. Egy japán osztag Surjagina közelében egyesült a hátrálókkal, mire a Kálnikovo osztag franciák és csehek segítségével elfoglalta Surjaginat. A japán csapatok a visszavonulásnál némi veszteségeket szenvedtek.

Berlin. Reinieier gróf, Lengyelország berlini követe átvette a követség vezetését.

Rotterdam. A Daily News írja: Az utóbbi napokban több ezer előkelő ember csatlakozott Landsdowne lord pártjához. Az angol párt választási programját is körvonalazni akarja és a béke érdekében erőteljes agitációt akar kifejteni.

Berlin. Newyorki hírek szerint az Egyesült Államok egy őrzője megakart akadályozni, hogy mexikói őrségek előírás ellenére át lépjenek a határt. A mexikóiak erre rálőttek az őrségre és megsebesítettek egy őrt. Erre általános vérengzés támadt, mind a két részről számos halállal és sebesüléssel. A mexikóiak 100 halottat és 200 sebesültet veszítettek.

Luganó. A francia és angol sajtó közli: Franciaország tiltakozott pápai nunciatura felállítására ellen Pekingben. A vatikán azonban

nem veszi tekintetbe a tiltakozást. A turini Stampa jelenti, hogy a vatikán már ki is kérte Kina hozzájárulását képviselőjének kiküldésére.

Stockholm. Pétervári jelentések szerint a cseh-tótok és az oroszországi entente expedíció ellen most már jól szervezett orosz csapatok veszik fel a harcot. A csapatok bőven el vannak látva municióval és fegyverrel és a bolsevik kormány köreiben nagy a remény, hogy ezek a csapatok hamarosan döntő győzelmet fognak aratni ellenségeinken.

Genf. Barcelonából jelentik, hogy ott óriási tüntetések voltak. A tüntetők Spanyolország semlegességének feltélen megtartását követelték. A német jegyzék óta az entente ügynökei állandóan hevesen izgatnak a háborúba való beavatkozás érdekében, de a nép nagyrésze elítéli az izgatásokat és tudni sem akar a háborúról.

Berlin. A Kölnische Zeitung szerint a párisi Humanitét katonai szakértője a következőket írja: A jelenlegi offenzíva Foch utolsó erősítése. A híres stratégiai tartalékok már egészen fel vannak használva. Az utolsó tromf az amerikai hadsereg.

Szófából jelentik: A főhadiszállás közli augusztus 28-án: Bitoliától keletre ellenséges támadó csapatok megkísérelték, hogy tüzéségi előkészítés után előretolt állásainkhoz közeledjenek, de elűztük őket. Humától délre váltakozó erővel folytatta tüzelését az ellenség tüzésége. Itt mi felrobbantottunk egy municióraktárt. A Tachines tavától északra járőr harcok folytak, amelyek folyamán görög foglyokat ejtettünk.

Berlin. A moszkvai japán főkonzul és a követség személyzete, akik egyedül maradtak meg Moszkvában, most szintén elhagyták a várost. A követség tagjai külön kísérő levelekkel utaztak el, melyeket a bolsevik kormány csak az ő részükre állított ki.

Zürichből jelentik: Poincare és Clemenceau tegnapelőtt adták át Foch tábornagynak a marsalbotot. Poincare üdvözlő beszédében Foch válaszára többek között ezeket mondotta: Szó sincs róla, hogy az áldozatoknak és az erősítéseknek végére jutniunk volna. Nem szabad türelmetlennnek lenni és nem szabad tulozni a kívánságokat. Most kétszeres szükség van a határozott cselekedetekre.

Munkában a lakásbiróság.

(Aki nem tudja, milyenn hónapban vagyunk.)

Ma délután a lakásbiróság Seress táblabíró elnöklésével ülést tartott, amelyen több lakásrekvirálási kérelmet tárgyaltak.

Legelőször K. Gyula hadnagy lakásrekvirálási kérelmét tárgyalták. K. megtudta ugyanis, hogy dr. Pálmai Lajos közjegyzőnek két lakása van s egyik, amely az Erzsébet királyné-körút 37. számú házban van, időnként üresen áll. Kérte tehát a lakásnak az ő részére való rekvirálását. Dr. Pálmai Lajos ellenzte lakásának elrekvirálását, még pedig azon az alapon, mert a lakásra fiainak, akik a frontról neuregiben tértek vissza, szükségük van. K. Gyula azt a kifogást emelte, hogy Pálmai közjegyzőnek a fiai csak szabadságra vannak itthon, a lakásnak tehát a közeli napokban ki kell ürülnie. A lakásbiróság K. Gyulát keresetével elutasította, kimondván az indokolásban, hogy a fronton küzdőknek lakását rekvirálni nem lehet, mert abban az esetben, ha az illetők a frontról — akárcsak szabadságra is — visszatérnek, a mai nehéz viszonyok között kénytelenek volnának maguknak lakást keresni és esetleges rövid szabadságidejüket lakáskereséssel tölteni el.

A következő ügy tárgyalása humoros momentumokban sem szűkölködött. Toma Mariska kérte a lakásbizottságot, hogy Cservenka József háztulajdonosnak Mikes Kelemen-utca 6. számú házában üresen álló kétszobás lakását rekvirálja az ő részére, annál is inkább, mivel a lakás már hónapok óta üresen áll. Cservenka háztulajdonos ezt nem is tagadta, de kijelentette, hogy a lakást már június végén Zeitner Jenő Aradi-utca 18. számú lakos vette ki és az egyhavi lakbért ki is fizetett. A lakásbíró ama kérdésére, hogy vajjon az augusztus havi lakbért is előre kifizette-e Zeitner, Cservenka azt válaszolta, hogy nem.

Az aradi szegények házában.

Zöld, földszintes ház. A külseje éppen olyan, mint a belseje. Bizony az aradi szegényház nem tartja a versenyt a többi város hasonló intézményeivel, szegényes, piszkos, akárcsak huszonhat évvel ezelőtt. Kimentünk megnézni, mit csinálnak vajjon Arad szegényei ezekben a nehéz időkben, megvan-e mindenük, nem szűkölködnek-e valamiben?

A férfiosztályon kétoldalt vaságvak, benne szalmazsák, egyéb semmi. Szegény öregek, akiket a sors kegyetlen hulláma erre a szigetre vetett, ott fekszenek jórészt egész nap az ágyon és unatkoznak. Megszólítjuk az egyik öreget. Béna, félig süket, kenyérhéjját szopogat. *Silógnul* Mihálynak hívják, 70 éves ember. Senkije sincs ezen a földkerekségen, 5 éve a város tartja el. Valamikor, a régi időkben, mikor hat krajcár volt egy kupica rum, postakocsis volt Zikó János vállalkozónál. Szegény öreg most itt kinlódik a szegényházban és miközben a kenyérhéjját szopogatja, vissza gondol régi szép időkre, mikor talán még trombitával jelezték a kocsisok, hogy itt a posta!

Bella Ferenc két esztendeje van itt szintén. 39 éves, de egyáltalán nem látszik rajta a magas kor. Megvan elégedve, csak nagyon kevés a kenyer. Kint, a tágas, nagy udvarban négy öreg kártyázik. A kártyalapok elrongyolódtak, piszkosak, a rajz jóformán nem is látszik már rajtuk.

— Birkózunk! — mondja az öreg *Ambrus* Imre, akinek a fia kint van Amerikában és nyomban bemondja az adutot. Nagy zugolódás támad

erre, folyton az öreg nyer, a többiek azzal gyanúsítják, hogy csal. Nem pénzbe játszanak, mert hiszen nincs pénzüik. Náluk ez csak időtöltés. Kéthetenként kapnak ugyan 20 fillért, de ebből kártyázni alig lehet. Most csak az a vágyuk, hogy valaki egy pakli új kártyát küldjön nekik.

Átmentünk a nők osztályára, ahol a szegényház egyik érdekes lakójával találkozunk. *Biró* Vilmának hívják, most 59 éves. Ül a széken, foltos, rongyos bluzban és Szomaházyt olvassa. Színész volt. Az operaházban is játszott, még akkor, amikor gróf Keglevich volt ott intendáns. Aradon, Miklósvány is működött, primadonna volt, férjhez ment *Ács* Károly ügyvédhez. Az ügyvéd meghalt, *Biró* Vilmat pedig megtámadta a reuma, nem mehetett már vissza a színházhoz. Lassanként elzüllött, apróbb lopásokba keveredett és most itt ül helegesen, megöregedve és összetörve a szegényházban, várva élete utolsó felvonására. Az utolsó felvonás főszereplője, a Halál, ott áll már a kulisszák mögött és vár a jelenésére.

Mesél szegény *Biró* Vilma, színházról, boldog emlékekről és szemében könnyek jelennek meg. Sápadt arca kipirosodik, testét előnti a forróság, ép úgy mint akkor... A páholyban ott ült a gavallérja, fehér ingplasztronja vakított, mint diadém az éjszakában és ő dolgozott a színpadon. Kíváncsi szemek meredtek feléje, a gavallér izgatottan igazította gukkerét, a zenekarból felhullámzott a valcer andalító muzsikája és... ő most itt van. Nagy regényvíró az élet.

Amint belépünk az intelligensőbb nők számára fenntartott hálóterembe egy fúrge néni, szemén nagy okuláréval, ugrik elénk.

— *Lozin* Cecília 55 éves agaszú vagyok! —

mondja és midőn látja, hogy elmosolyodunk, ő is nevetni kezd. Az éjjeli szekrénye tele van virágokkal meg fényképekkel, ugylátszik kedvelője a romantikának. A sarokban két öregasszony ül összebujva. Beszélgetnek. Az egyik, *Cifra* Lajosné, azt mondja:

— Mi ketten, én meg a *Kriszánitz* Teréz vagyunk Arad díszei. Mindennap berugtunk egykor a jó, finom pálinkától, aztán itt csak összekerültünk megint. Ugye Rézi?

Rézi helyeslőleg bólint. Igen, ez tényleg így van. Ambár 60 éves már elmúlt, nem veti meg a férfinemet. Szidja, mint a bokrot a *Novák* Istvánt, aki, ha igazak a Rézi szavai, a földkerekség legnagyobb csirkefogója. Már tiszter kiszökött a menházból, utánnament a Pista gyereknek, de a gazember tudni sem akar róla. Hütlén lett, de hát nem csoda, ő még fiatal ember, hát csapodár természetű. Egyébként Pista sem idősebb hetvenegy esztendőnél.

Cakó Lajos, a menház gondnoka elmondotta, hogy a koszt kielégítő. Vállalkozó látja el a szegényházbellek élelmezését: *Denczig* Béláné. Hetenként ötször kapnak lóhust és nem panaszkodnak semmire. Csendben morzsolgatják itt le még hátralévő napjaikat, és tekintve, hogy szebb jövőről nem álmodozhatnak, a múlt kellemes emlékei közt turkálnak. Ez különben az egyetlen szórakozásuk.

Midőn elbucszunk a gondnoktól és kifelé tartottunk, hátul, az udvar végén állt szegény, *Biró* Vilma és keservesen zokogott. Csak úgy rázta a sírás sovány testét. Nem akartuk, hogy észrevegyen bennünket, hát lábujjhegyen kellett a kapun kisonnunk. (de.)

— Hát ki lakott akkor ott augusztusban?
— Kérdezte a lakásbíró.
— Hát a Zeitner.
— De hiszen nem is lakott ott, csak a június havi házbért fizette le előre. Augusztusban pedig nem is fizetett!

— Hát persze, hogy nem fizetett! Hiszen — hol van még augusztus?

Seress táblabíró megdöbbenve nézett a háztulajdonosra. Aztán faggatni kezdte. Többek között megkérdezte tőle, hogy július hónap után melyik hónap következik? Mire Cservenka a villeg legtermészetesebb hangján kijelentette, hogy június. Fogalma sem volt, milyen hónapot írunk most.

A lakásbíró, tekintve a bonvolult esetet, elhalasztotta a tárgyalást, mert Zeitner Jenőt is meg kell idézni, mint egyedülít, aki ebből a khaoszól ki tudná vezetni a bíróságot. Cservenkát azonban mindenestre meg fogják büntetni üres lakásának be nem jelentése miatt, mert a törvény szerint ez kihágást képez és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtható.

Egy főispán dárídója.

(Hogy bucsuzott Király Aladár a sepsiszentgyörgyelektől?)

A hivatalos lap legutóbbi száma királyi kéziratot közölt, mely dr. Király Aladárt, Háromszék vármegye főispánját állásától felmenti. A volt főispán szépségtapaszul utravalóra szintén megkapta a már szokásos „hü és buzgó szolgálatainak elismerése mellett” jelzőket. — Ezzel a felmentéssel remélhetőleg kezdetét vette azoknak a főispánoknak eltávolítása, akiket az Esterházy-kormány idején megalakult második koalíció helyezett el érdemtelenül a főispáni székbe és akik pártoskodásukkal sok helyen megzavarták a vármegye munkás, békés életét. Király Aladár dr. eltávolításával veszi kezdetét a második koalíció, e szomorú emlékü hagyatékának eltakarítása, mely hagyatékban találkoznak többek között Balogh Ernő Bácsmegye, Steuer György Torontálmegye, gróf Széchenyi Aladár, Somogy megye főispánjának neveivel is, akik közéleti szereplésükkel ismételtelen a legélesebb kritikát hívták ki maguk ellen. Király Aladár dr. felmentésével egyidejűleg érdekes híradás érkezett a bukott főispán székhelyéről, Sepsiszentgyörgyről, amelyet mint jellemző adalékot a főispán munkásságára és tevékenységére az alábbiakban egész terjedelmében közlünk:

Sepsiszentgyörgy város közönsége három napon át sötétben volt, mert a híres villamos mű egyszerűen nem adott áramot. Elromlott a gép — mondták. De a harmadik nap este 8 órakor az egész város megbotránkozására kigyulladt a főispáni lakás villamos csillárai, míg az utcák világításra nem volt áram, a főispáni lakásban vigadó vendégek pazar világítás mellett ettek és ittak éjjelutánig.

Egész nap nem volt a városban víz, mert elzárták, ellenben bőven ontotta a cső a vizet a főispáni lakásban. Kiderült, hogy a főispán megrendelte — magának a vizet, s a világítást s mert ömeltóságának lakására csak megfelelő nyomással szállít a vezeték vizet. — nem volt egy napon át vize a városnak s míg a főispán és vendégei vidáman mulattak

Ez a polgárságot izgalomban tartó kellemetlenség éppen akkor történt, amikor Ugron Gábor királybiztos volt Király Aladár főispán vendége, aki persze nem tehet róla, hogy szíves házigazdája így tette emlékezetessé ottlétét a sepsiszentgyörgyiek számára.

MŰVÉSZET.

* Forrai bucsuja a Modern Kabarétól. Kedves, tehetséges fiatalember, hozzáfogható jó step-táncos nem igen járt még Aradon. Jó színész is és bizony sajnálják is az aradiak, hogy pénteken lép fel utoljára a Modern Kabaréban. Forrai ugyanis Pestre szerződik, a tehetségek városába, ahol tere és alkalma is nyílik az érvényesülésre. Kívánunk neki sok sikert és majd ha elismert, híres művészként tér hozzánk vissza Aradra, büszkén hirdetni fogjuk, hogy mi jósoltuk meg először a karrierjét.

Sztrichnin-mérénylet egy csendőrös ellen.

(Egy népfelkelő-csendőr orgyilkossági kísérlete.)

A kolozsvári honvéd hadosztálybíróság érdekes bűnpör főtárgyalását tartotta meg tegnap. Rettenetes vád: orgyilkosság gyanúja miatt állott a bíróság előtt Schumacher Rezső upesti kereskedő, népfelkelő csendőr, akit azzal vádoltak, hogy csendőrösparancsnokát és a felsővidrai csendőrkülönítvényt valamennyi csendőrért sztrichninnel akarta megmérgezni. A múlt év július 22-én történt a tömegmérgezés merénylete Felsővidrán, amelyért a honvéd hadosztálybíróság orgyilkosság büntette címén vont a kérdőre Schumachert. Az orgyilkosságot szinte nevelésesen jelenték telen ok miatt követte volna el a vádlott kereskedő. Minden népfelkelő-csendőrt a felsővidrai csendőrshöz osztottak be, ahol Bocs József csendőrőrmester volt a felettes parancsnok. Schumacher levitte Felsővidrára a feleségét, ahol rendes lakást bérelt számára. Azt remélte, hogy este, napi munkájának végzetével az őrsparancsnok mindig haza fogja engedni. Bocs azonban szolgálati ckokból akadályokat gördített az elé, hogy Schumacher estéről-estére hazamenjen és a vád szerint ez érlelte meg a népfelkelő-csendőrből azt a gondolatot, hogy sztrichninnel megmérgezze.

A tegnapi tárgyaláson felolvasták Schumachernek a nyomozás rendjén tett vallomását. Schumacher beismerte akkor, hogy a merényletet megelőző éjszaka belonódzott a csendőrös konyhájába és a csendőrös valamennyi tagjának kávécsészéjébe sztrichnint öntött. Hajnalig lelkismeretfurdalások fogták el a csendőrt, ismét a konyhába ment és kiöntötte a csészékből a sztrichnint. A kávécsészék alján azonban ennek ellenére is maradt a mérgeből, úgy, hogy a csendőrök, akik ittak a kávéból, erős gyomorgörcsöket kaptak. Rosszul lett a csendőrös gazdasszonya is. Bocs őrsparancsnok két-három kanál kávé elfogyasztása után panaszkodni kezdett, hogy a kávé nagyon keserű. Cukrot kért a konyhából, amivel agyon is cukrozta a kávé, de annak az ize ennek ellenére sem akart javulni. Erre a különös ízű italt kiöntötte és ennek köszönheti az életét.

Schumacher beismerő vallomását a főtárgyaláson visszavonta. A bíróság egy levelet mutatott föl neki, amelyet egy környékbeli uradalom vadőréhez intézett s amelyben figyelmezteti a vadórt: ne árulja el, hogy ő adott sztrichnint Schumachernek. A vádlott erre vonatkozólag elismerte, hogy sztrichnint kapott a vadórtól, a rettenetes mérget azonban nem társai megmérgezésére használta fel, hanem egy kutyát akart eltenni láb alól.

— Nekem — mondotta a vádlott — semmi okom nem lehetett megmérgezni Bocs, akivel a legjobb viszonyban voltam. A kutyát azért akartam megmérgezni, mert egész éjszaka ugatott s idegbeteg feleségem nem tudott a kutyaugatástól aludni.

A vád közvetlen bizonyítékokat nem tudott felmutatni. Bocs csendőrösparancsnok ugyan a gyanús ízű kávé gondosan felküldte a vegyvizsgáló állomáshoz, az üveg azonban a postán összetört s így csak a többi körülmény összevetéséből lehetett azt következtetni, hogy Schumacher manipulált a vadórtól szerzett sztrichninnel.

Egyik mentőtana igazolta, hogy Schumacher egy felsővidrai kereskedőnek patkányirtásra sztrichnint kölcsönzött.

A bíróság nem tudta megállapítani az or-

gyilkosság fennforgását s tekintve, hogy a mérgezés következtében senki sem halt meg, csupán egészségromlás címén marasztalta el a vádlottat, akit egy havi fogházra ítéltek. A vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették a büntetést.

Az aradi rendőrség besugói.

(Névtelen levelek, melyek igazat mondanak.)

Az utóbbi időben az aradi rendőrség sikeres munkát végez az áru felhalmozók és rejtegetők leleplezésében. Minden nap lisztet, zsírt, cipőt, cernát és egyéb közszükségleti cikkeket kutatnak fel és koboznak el.

Munkatársunk érdeklődött Petkovics Béla rendőrfelügyelőnél az iránt, milyen adatok alapján indul meg ezen ügyekben az eljárás és ki szolgáltatja a rendőrségnek a többnyire pontos és megbízható adatokat? A rendőrfelügyelő igen érdekesen sorolta fel az adatszerezés módjait.

— A legtöbb esetben — mondotta — feljelentés alapján indul meg a munka. A feljelentéseket névtelen levélben teszik, de sűrűn előfordul, hogy a feljelentő megnevezi magát. Mi ismerjük a feljelentőket. Van köztük sok nő és nagy számban katona. Az adatok, melyeket a feljelentések szolgáltatnak, rendszerint pontosak és megbízhatóak, egészen körülményes utbaigazítást adnak arra, hogy hol van az áru elrejtve, ki szokott venni belőle, mennyiért szokták eladni. A feljelentők egyik nagy kategóriáját a konkurrencia irigysége vezeti, ezek azután néha-néha a valódságot meghaladó adatokat szolgáltatnak, de valami igazság mindig van a dologban.

— A feljelentők egy része önzetlenül dolgozik, de vannak, akik igényt tartanak a jutalmazásra. Ez utóbbiaknak átszoktuk engedni a felfedezendő készletet, vagy ennek tekintélyes részét. Ezután vannak hivatasos besugók is, ezeket jól ismerjük és a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel kezeljük adataikat.

— Hogy az áru felhalmozás és csempészet milyen, általánosan igazolja az, hogy tegnap, mikor a piacon jártam, figyelmeztettek, hogy egy katona nagy orsó cernákat árul, orsóját 36 koronájával. Elmondották, hogy a katona háttársának tömve van ilven áruval s alighanem bűnös uton jutott a készlethez. Én a katona keresésére indultam, de ugylátszik szervezett társasággal volt dolgom, mert a katona — nyilván cinkostársainak figyelmeztetésére — megszökött a piacról.

— A katonák különben is az árucsempészet körül nagy szerepet játszanak. Mindennap fogunk el egy-kettőt, aki főleg lisztet akar kicsempészni, egész kis tételekről van szó, 15—20 kilót foglalunk le eddig. Nagyonbarátja a dolog az aradi repülőszázad katonái körében. A gépszállítások alkalmával a katonák teleitől a gépeket zsúrol, lisztet és egyéb élelmiszerekkel Ausztriában azután jó áron értékesítik a kicsempészett árut. A rendőrség azonban — besugója alapján — pontosan informálva van ezekről a dolgokról és rendszerint sikerül is a csempészeket megrakácsolni.

Az aradi lapok legutóbb megírták, hogy a rendőrség az aradi állomáson 3 vagon élelmiszert kobozott el. A helyes tényállás az, hogy a rendőrséget a máriaradnai főszolgabíróóság értesítette, hogy egy katonai vonathoz 3 kocsi rakomány élelmiszert van csatolva de mert a főszolgabíróóság elegendő karhatalommal nem rendelkezik, nem avatkozott be a dologba. A vagonok Aradra érkeztek, itt Vida felügyelő jegyzőkönyvet vett fel és Budapestet figyelmeztette a küldeményre. Budapesten a rendőrség tényleg feltartóztatta a küldeményt és elkobozta az élelmiszereket, melyek Mödlingbe voltak irányítva. A felfedezési jutalék ez esetben a máriaradnai főszolgabíróóságot illeti meg.

A rendőrség így tehát a közönséggel karöltve igyekszik az áru forgalom visszaéléseit leleplezni és megszüntetni. Szüksége van a besugókra, mert a hivatali apparátus mai nehézsége és a nyomozó személyzet csekély számánál fogva nem volna képes a maga kezdeményezéséből eredményes munkát végezni.

Császári patenstől várják a csehek Ausztria felbontását.

(Szakítás Magyarországgal.)

Bécsből telefontúlják: Az osztrák alkotmány-reform ügyéről tegnap este kommunikét adott ki az osztrák kormány, amelyből világosan kiolvasható, hogy a cseh klerikális újságok fantasztkusnak tetsző közleményei nem túlzottak, mert *Hussarek báró* miniszterelnök komolyan foglalkozik az osztrák alkotmány revíziójának gondolatával, sőt a föderatív megoldást is komolyan tárgyalja.

A félhivatalos jelentés azt mondja, hogy az osztrák kormány az alkotmányrevízió elkészítését az állam minden egységének védelme mellett akarja, azt egyik legfontosabb feladatának látja és annak idején tudatni fogja erre vonatkozó szándékait a nyilvánossággal. De az elmunkálato mostan is folynak, csak még nem engedik meg, hogy a tervet közöljék.

A *Neue Freie Presse* tegnap két cikket is írt erről a kérdéssel és sürgette, hogy a kormány fejtse ki végre álláspontját a kérdésben. Erre a sürgetésre jelent meg késő este az idézett kommuniké.

Azt, hogy Magyarország abban a pillanatban

viszonytörési önrendelkezési jogát, amikor a föderatív tervek megvalósulnak, érzik a *Lajtan tui ts.* A *Neue Freie Presse* is ezt írja vezércikkének végén, amikor a következőket mondja:

— Olyan kormányra van szükségünk, amelynek tagjai egymással erősen összetartva, tiszta akaratúak veszik kezükbe a vezetést és nem tűrik a közös tervekkel való szemfényvesztést és az igaztást, olyan politikára, amely a Magyarországgal való szakításnak indító oka lenne. Olyan kormányra van szükségünk, amely szilárdan áll meg a lábán. Most hirtelen felborítjuk a dualizmust?

Kissé kockázatos a játék, a melybe belebocsátunk, de most már benne vagyunk és nincs visszalépés. Egyébként hamarosan látni fogjuk, hogyan képzelik az illetékesek a nagy alkotmány-reformot, amelyvel az ententének és különösen *Vilsonnak* inponálni akarnak. Azt is megfogjuk tudni, igaz-e, hogy Ausztria politikai átalakulása a parlamenteken kívül az uralkodó felségjoga alapján történik-e meg. Bizonyos, hogy Bécsben valóban folynak előkészületek a széleskörű akcióhoz.

Drágaság Odesszában.

(Egy pár cipő ezerkétszáz rubel. — Sok a hamis pénz. — Virul a szabad szerelem. — A kitarítottak, stricik Eldorádója.)

Egy aradi katonatiszt a napokban érkezett hazra a Fekete tenger partján levő, csapataink által megszállt orosz kikötővárosból: Odesszából, ahol négy hónapot töltött. Érdekes dolgokat mondott el munkatársunknak az ottani viszonyokról, drágaságról, társadalmi életéről, nőkről, stb.

— Odessza békébeli lakossága körülbelül 600.000, ma 900.000. A városban német, osztrák-magyar katonaság van. A magyar tiszteket a lakosság szereti, a németektől fél.

— Szomorú jelenség, hogy hemzseg Odessza az osztrák és német kereskedőktől, magyart általában egyáltalában nem látni. Pedig a kereskedők pompás üzleteket csinálhatnak ma Odesszában, mert a nagy kikötővárosban rettenetes a drágaság.

— Egy pár cipő ezerkétszáz rubel, egy ruha 8—10.000 rubel, egy borotválkozás két és fél rubel, tehát körülbelül öt korona. Egy ócska, viselt ruha a zsidóvásárcsón 350 rubel. Egy rendes szállejtásban, mondjuk a Londonban vagy a Petrogradban, amelvek a lelátogatottabbak, egy szolid ebéd, mely áll leves, bus, főzelék és térszából ital nélkül 30—35 rubelbe, tehát körülbelül 70 koronába kerül.

— A hamis pénz nagyon el van terjedve a városban. A régi Romanov-rubelt nem hamisítják, de a Keresztszki-rubelt és az ukrán rubelt, a Karbovancit, azt igen. Van azonkívül „odesszai rubel” is. Egy rubel értéke két korona.

— Az éjjeli élete Odesszának igen élénk. A vendéglőkben, kávéházakban, klubokban éjjel 11 órákor van záróra, de számtalan sok az éjjeli mulató: kabaré, orfenmtanya, ahol reggelig follik a dorbézolás. A szabad szerelem a legnagyobb mértékben dühöng. Nincs nő, még a legelőkelőbb körökben sem, aki nem volna megkönyvélezhető. A garnizálók, magánlakások szolgáinak a szerelem papnőinek rendelkezésére. Rengeteg sok az olyan közvetítő, aki néhány rubelért a város legszebb és legelőkelőbb asszonyával közvetít ismeretséget. Viszont a kitarított férfiak, a stricik, az Alfonzok talá nsehol sincsenek olyan nagy számban, mint Odesszában.

— Az orosz nők elegánsak, de nem olyan sík-kegek, mint a mi nőink. Szép cipőt csak az arisztokrata hölgyek lábán látni. Az orosz ember általában a házaséletben nagyon türelmes asszonyával szemben, csak — különösen az alsó néposztályu — igen féltékeny természetű, úgy, hogy eleinte nem ritka volt az olyan eset, hogy egy magyar tiszt vagy katona megszállított egy leányt az utcán, a következő pillanatban a hátában volt a — bicska... Az utóbbi időben azonban már rend van Odesszában.

— Az Eichhorn és Mirbach elleni merényletek híre Odesszába hamar eljutott. Közöttünk

természetesen nagy megdöbbenést keltettek arról is inkább, mert *Krausz* altábornagy, a keleti hadsereg parancsnoka, aki Odesszában lakik, két fenyegető levelet is kapott, hogy vigyázzon, mert elteszik láb alól. A kegyelmes ur — a moszkvai példán okulva — most nem igen mozdul ki szállodájából.

ARADI PANASZOK.

A bérkocsisok.

A rendőrség kihágási osztályához sok panasz és feljelentés érkezik a bérkocsisok ellen. Bizony, összegyűl ez garmadával, el is intézik lehetőleg gyorsan, kiszabják a bírságot, de azért a bérkocsis urak nem kiméletezsebbek egy cseppet sem, mint azelőtt.

Nem segít itt már csakugyan semmi? Ed-dig mindig azt mondtuk: az a baj, hogy az emberek lusták ahhoz, hogy a zsaroló bérkocsisokat feljelenítsék és éppen ezért nyit ki a konfliktus szeme és fütyül a jámbor pasasra, ha az nincs vele megelégedve. Hát ez is elmúlt. A sanyaruság rávitt bennünket a feljelentések golyójára is, mert bizony kálváriajárás az is, ha miink panaszolunk másokat. Nem ér semmit. A rendőrségen azt beszélik: ott a hiba, hogy a szabályrendelet szerint legfeljebb száz korona büntetést lehet csak kiszabni a bérkocsisokra, ez pedig nekik meg se kottyán. Különben is a bírság maximumát ritkán alkalmazták.

A hajtsát engedélyt nem meri a rendőrség bevonnai, mert ugyis kevés a bérkocsi és a lovas urak a nélkül is eleget fenyegetőznek azzal, hogy becsukják az üzemet. Pedig nem így van a dolog. A bérkocsisság nem olyan rossz üzlet, mint ahogy ők hirdetik. Még a mai takarmányárak mellett is ki lehet vele jönni. Ismernek igen tisztességes bérkocsitulajdonosokat, akik nem akarnak okvetlenül szíjat hasítani az utasok hátából és mégis megélnék a mesterségből. Egy pár szigorú példa nem ártana. A bérkocsikat a gazdáik úgy sem a közérdek 16-voltáért tartják fenn. És elvégre, hogy éjszaka a pályaudvaron husz utas helyett huszonöt fog kocsit nélkül maradni: nem rosszabbítja a helyzetet.

Abba ugy-e még sem lehet feletörődni, hogy a háborús erkölcsök ellen nem küzdhetünk eredményesen, tehát hagyjunk mindent úgy, ahogy van. Kísérletet legalább is illik tenni.

A papok házassága.

— Az Országos Coelibátus elleni Liga. —

Ujabbán, fővárosi és aradi lapok újra erősen foglalkoznak a Katolikus papok házasságának problémájával. A kérdés, melyet a világháború vetett felszínre, úgy látszik erősen tör a győzelem felé, mely egyben az igazi ideális katolikus hitélet győzelmét is fogja jelenteni. Napoleon franciaországa hatalmasabb volt, mint a korrupált Burbonoké, a köztársaság Rómája elérte a világhatalmat, amit a hét király alatt nem tudott elérni, ép így az igaz erkölcs és papházasság egyháza bizton eléri, ama tiszteletet és nyugalmat, amit a coelibátus egyháza hiába keres a klerikalizmusnak minden elgondolható fegyverével és erőfeszítésével.

Mi volt Luther kifüldő pontja? A coelibátus. Miért fordítottak hátat a katolikus egyháznak legjobb s leghíresebb papjai, egy Csiky Gergely, Horváth Mihály vagy egy Hatala Péter, egy Kaposy József, a Szt. István-társulat aligazgatója, avagy egy Szekrényi Lajos, Sienkiewitz vallásos regényveinek tudós fordítója s a bibliai régiségek nagy kutatója? Felelet mindezekre csak egy: a coelibátus.

Nézzük már most, mi lenne, ha a papok házasságát tényleg megengednék? A kilépések és hiátagságok megszümnének, az egyházellenes irány elvesztené egyik legerősebb fegyverét, a papi botránykrónikát. Ezenfelül, papi házasság révén, sok másvallású hajadon lenne katolikus, megszünne sok vallásos és hírnevére feltékennyőnek idegenkedése a gyónástól és a katolikus intézményekbe való belépéstől.

A közeli más vallások megtérnének katolikus szempontból. Elsősorban is a gör. kath. egyház olvadna bele a róm. katolikusba, amit már eddig is rég megtett volna, ha a coelibátus nem állná útját. Természetes, hogy ez nemzeti szempontból a nemzetiségi vallások csökkenése szempontjából is sokat jelentene.

A gör. kath. papnak helyzete ma tarthatatlan. Nőszülhet, de Róma kedvéért fénytelen a coelibátust pártolni s a saját helyzetét tökéletlennek elismerni. Helyzete csak a klasszikus költő szavai val felelhető ki: „Video proboque meliora, sepior deteriora.”

Ezen összeolvadás a kath. hitélet szempontjából is csak előnyt jelenthetne, mert a gör. kath. vallás, mint elkülönített rész, semmire se képes. A saítóhölgybizottságnak egyetlen gör. kath. hőlestage van, a szociális missziótársulat intézményének pedig a gör. katolikuság határozottan ellentáll. A katolikus egyház ezen felosztottságának latin és görög ritusra serumi létjogosultsága nincs, ez csak a nemzetiségi törekvések melegágya, az erők szétforgácsolása és az ellentéteknek hasztalan kiéleltése. Még a magyar misenylv kulturmisiózia se írható a görög törekvések javára, mióta Róma végleg lefújta ezt s az ógörög nyelvet írta elő a magyar gör. kath. egyházmegye részére. Az ókori, vagy bármilyen görög nyelv pedig egy csöppet se nemzetibb a kath. egyház köznyelvénél, a latinnál. Minek tehát a két ritus, minek tehát a kereszteleési és egyéb formákban való különködés?

El a coelibátussal, az meghozza az egységet, tekintélyt, hitéletet, családi összeköttetést s mindent, amire a kath. egyház vágyik, de amiket hibás eszközökkel keres. A keresztényszociálisok szeptember 1-én tartandó értekezletének e kérdés lehetne legégetőbb s legszükségesebb rendezendő pontja és vitatárgya. Ha pedig maga az egyház mit se tesz, úgy fénytelen lesz az Országos Coelibátusellenes Liga megalakulni és sokkal radikálisabb fegyverekkel az akció mezejére lépni.

Miris Lajos.

EGYESÜLET.

(*) Az Aradi Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata szeptember hó 5-én délután 4 órákor a Vendéglősök Szikvizgyára üléstermében rendkívüli közgyűlést tart fontos tárgyszorozattal, amelyen a tagok szives megjelenését kéri az — Elnökség.

HIREK

A német császár fogorvosa.

Akivel Vilmos császár bizalmasan beszélgetett.

A *Kölnische Zeitung* írja: Vilmos császár egykori fogorvosa, Arthur N. Davis, aki amerikai állampolgár s az Egyesült-Államok hadtizenete után hagyta el Berlint, a Newyork World hasábjain tizenkilenc közleményből álló cikksorozatot kezdett meg, amely arról a szokatlan intim viszonyról számol be, amelyben a fogorvos a császárral állott. A közlemény címe: *A császár, ahogyan én tizennégy év alatt ismerni tanultam.*

A nagy amerikai lap oly nagy fontosságot tulajdonít Davis ur leleplezésének, hogy egy csomó amerikai lapban egész oldalra terjedő hirdetésekben hívja fel rájuk a jenkik figyelmét. Ezekből a reklámokból kiderül, hogy a császár legalább százötvenezer látogatott el a fogorvos műtermébe, ahol mindannyiszor hosszabb ideig tartózkodott, olykor másfél óráig is ott maradt s bizalmas diskurzusba bocsátkozott Davis urral. A császár rendkívül közlékeny volt, leplezetlenül nyilatkozott a háboru titkos rugóiról s főként az Egyesült-Államok várható magatartásáról.

A Davis-féle közlések — így szólnak a reklámok — az egyetlenek a maguk nemében, írjuk nem hivatalos minőségben a császár legteljesebb bizalmát élvezte s maga a császár is érezte, hogy olyan férfival áll szemben, aki előtt nincs oka tartózkodnia s beszélhet vele szíve szerint és nem kell tartania attól, hogy ezek a beszélgetések a nyilvánosságra kerülnek vagy külpolitikai bonyadalmakat idéznének elő.

Nincs ennek a nagy világháborúnak egyetlen olyan dokumentuma, amely a World beharangozása szerint a Davis-féle közlések értékével fölérne. Sem a császár, sem Davis ur sohasem gondoltak arra, hogy az együtt eltöltött bizalmas órák meghítt tereferéi napvilágra kerülnek valamikor.

Csak barátainak hosszas rábeszélésére s abban a meggyőződésben, hogy hazájának tesz vele szolgálatot, szánta rá magát Davis ur, hogy a császári látogatások intimitásait közreadja s megírja, *miket mondott neki a császár a háborúról, az entente-ről s főként Amerikáról.*

Eddig szól a hirdetés, amely egészen amerikai ízi, amely rendkívül sokat ígér, de egy szót sem árul el abból, amit a császár a szószárvár amerikai fogorvosnak mondott. A World híres arról, hogy nem furakodik a fészletekben. Davis ur pedig úgy látszik, elég ravasz ember ahhoz, hogy alaposan megvágja a szenciacikkekben utazó világlapot.

— **Katonai kinevezések.** A király Klug János számvivő hadnagyt főhadnaggyá és Tobakovits György 33-ik gy. e. tisztjelöltet hadnaggyá nevezte ki.

— **Csak két nemzetiségi vármegye lesz.** A helyettesminiszteriumban tegnap délben Wekerle Sándor miniszterelnök-helyettes miniszter irányításával hosszasan tárgyalták a vármegyék új beosztására vonatkozó munkálatokat; a megbeszélésen résztvett Gál Sándor államtitkár és azok a politikusok, akiket egyes országrészekre nézve az új beosztás tervezésével megbízták. Főleg a nemzetiségi szempont az irányadó e munkálatoknál és az eddigiek szerint olyan megoldást találtak volna, amely mellett a jövőben az eddigi 31 nemzetiségi vármegyével szemben csak két ilyen vármegye lenne. Különösen behatóan foglalkoznak az erdélyi vármegyék új beosztásával, a tendencia itt a vármegyéknek nemzetiség szerint történő összevonásával lehetőleg nagy vármegyéket alakítani és szóba került egy olyan nyers tervezet is, amely szerint Erdélyt a jövőben öt nagy vármegyére osztják. Az első tervezet már a tegnapi tanácskozásokon is több tekintetben módosult, így például elálltak attól, hogy Szatmár vármegyét kettéosztják és Ugocsa járást a kettéosztandó Szatmár vármegyéhez

— A kolozsvári rokkantak cslzmát készítenek a királynak. Teleki Pál grófot, a Hadigondozó elnökét minapi kolozsvári tartózkodása során a kolozsvári rokkantiskola rokkantjai megkérték, hogy juttassa el levelüket a királyhoz. A levél szó szerinti szövegében a következő:

— Felsőleges urunk, kedves királyunk! Mí, mint a harctereket bejáró béna hősök, kik távol a csaták zajától, szorgalmasan tanulunk, hogy családunkat, valamint magunkat megrokkantságunk dacára is fentarthassuk, azon mély, alázatos kéréssel fordulunk felsőleges királyunkhoz, engedje meg nekünk, hogy egy pár cslzmat csinálhassunk Felsőgednek. Kérésünkben hűséges alattvalói hódolatunk kifejezése mellett az a gondolat is vezetett, hogy felsőleges hadurunk, ha a harctereket járja, büszke tudattal érezzük, hogy mi, kik nem lehetünk már hűséges fegyvere a legfelsőbb hadur mellett, legalább hozzájárultunk ahhoz, hogy az idő viszonylagos drága egészségét meg ne támadják. Alattvalói hűséggel vagyunk — A kolozsvári rokkantiskola rokkantjai.

— Esküvő. Fényes esküvő folyt le ma délután 6 órakor a Minoriták-templomban. — Grlic-Görlich István tüzérfőhadnagy, az aradi főszerelési állomás iskola ütegének parancsnoka esküdött örök hűséget permosi Persa Böske kisasszonynak. Tanúk voltak: a vőlegény részéről Ivascu György tüzérszázados, a menyasszony részéről Dörner Emil gyáros.

— Amerika akarja visszafoglalni Elzászt. Egy amerikai méltóság kijelentése szerint az Unió legközelebbi akciója az lesz, hogy hatalmas arányú támadással visszafoglalja Elzász-Lotharingiát és ajándékképpen átadja Franciaországnak. Ez a kijelentés az elzászi Thannban történt, amely most a franciáké, ahol John Weare, az acéltröszt volt igazgatója, most katonai kórházi felügyelő, meglátogatta az amerikai sebesülteket. Fogadtatása alkalmával beszédet mondott, melyet a Temes tudósítása szerint a lakosság száza is végighallgattak és a melyben az elzászi németeknek megmagyarázta Amerika beavatkozásának okait és céljait.

— Amerika elhatározta, hogy végigharcolja ezt a háborút, addig verekszünk — mondotta a hatvanéves öreg ur, — amíg Wilson programját az utolsó hefüig nem érvényesítettük és Elzász-Lotharingia földét vissza nem szereztük Franciaországnak.

Arról nincs szó a tudósításban, hogy a szegény elzásziak milyen képet vágtak ehhez a nagy amerikai ígérethez, mely új harcokat és szenvedéseket hoz a folszabadiandó földre. — Tény azonban annyi, hogy Weare nem a kormány nevében beszélt, ezért nyilatkozata nem tekinthető hivatalos kijelentésnek.

— Pusztító vihar a tokaji szőlőkben. Sátoraljhegyről táviratozzák: Nagy vihar vőnult el tegnap Mezőzombor és környékén. — Sűrű jégfelhők tornyosultak s csakhamar perce kig tartó diónagyságu jég kezdett esni, amely rendkívül nagy károkat tett a hegyaljai szőlőkben. A tokaji szőlőskertben csaknem teljesen elpusztult az egész termés, a környéken pedig hetvenöt százalékos kárt okozott a jégvihar.

— Caillaux jobb bánásmódban részesül. A párisi Figaro jelenti, hogy Caillaux átszállították a politikai bűnösök fogházába. Caillaux néhány héttel ezelőtt levelet intézett Bouchardon kanitányhoz, a katonai vizsgálóbíróhoz, rosszuléltől panaszkodott és kéri, hogy küldjenek orvost hozzá. Bouchardon megbízta Tokvet orvost Caillaux megvizsgálásával, de a vizsgálat eredményéről még nincs semmi eredmény. Caillaux a közel jövőben sokkal jobb bánásmódban fogják részesíteni. Barátait fogadhatja, nem kell neki az általános sétánál részt venni, hanem egyedül is sétálhat a kertben. Caillaux az utóbbi időben nagyon ideges lett.

— Halálozás. Özv. Rosenberg Károlyné, szül. Rosenberg Fanni meghalt, hosszú szenvedés után 75 éves korában. Temetése péntek

— Görög-keleti magyar püspökséget terveznek. A kormány élénken foglalkozik a görög-keleti magyar püspökség gondolatával. — Egy ily püspökség szervezésének célja az volna, hogy a körülbelül ötvenezernyi magyar anyanyelvű görög-keleti hívőt kiragadják a nemzetiségileg szervezett görög-keleti egyházak hatása alól és biztosítsák az, hogy magyarságukat, anyanyelvüket a görög-keleti isztentiszteleten is megtarthassák.

— Aranyérem a bécsi repülésért. A Secolo jelentése szerint két olasz lap a Secolo Illustratio és az Agenzia Pirelli elhatározták, hogy a bécsi repülésért D'Annunzionak, az elfogott Sarti főhadnagynak és még két repülőnek aranyérmet fognak adományozni.

— Négygyel több honvédezred lesz békében. Bécsi tudósítónk jelenti: Az önálló magyar hadsereg felállítására nézve nem éppen a legbiztaóbb jel az az értesülesem, hogy illetékes helyen már döntés történt a honvédezredek számának szaporítása tárgyában. A döntés szerint ugy az osztrák Landwehr, mint a magyar honvédezredek számát békében négygyel fel fogják emelni, úgy hogy az eddigi 32 honvédezred helyett azonfúl 36 lesz.

— Egy aradi kardalos lopásai. Sebestyén Géza, a budai színház igazgatója három héttel ezelőtt feljelentést tett a rendőrségen, hogy egyik kardalosának nadrágját és cipőjét ellopták. A feljelentésben megemlítette, hogy színházának ruhatárát ugy Budapesten, mint Temesvárott állandóan lopkodják, úgy hogy a színházat már tetemes anyagi kár érte. Megfigyelték a színház ruhatárát és e hó 26-án észre vették, hogy Simon József 29 éves kardalos, aki a ruhatár kezelésével volt ujabban megbízva, egy kosztüm selyembelését fejtí ki. Megmoztatták és ruhája alatt számos női ruhadarabot találtak. A kardalos két éve van a színházánál és kihallgatása során bevallotta, hogy áprilisban követte el az első lopást Temesvárott. A lopott árut aradi lakásán tartotta, ahol nagymennyiségű dominó, frakk és egyéb színházi kosztüm volt felhalmozva. Letartóztatták.

— Halastavat létesít a város. A gazdasági szék régen foglalkozott már azzal az eszmével, hogy a szennyvíz szűrőtelep vizét halastó céljaira gazdaságilag hasznosítja. Ma érkezett be Surányi telepfelügyelő véleményes jelentése, amely szerint a haltenyésztő tó létesítésére legalkalmasabb helynek a Probst féle téglavető telepet jelöli meg. Ez a terület ki van mélyítve, a talaja és fekvése megeléme a célnak. A felügyelő szerint a halastó nemcsak a közlelemzési viszonyokra gyakorolna kedvező hatást, hanem tekintélyes jövedelmet biztosítana a város háztartása részére is.

— Gombamérgezések — sok halottal. Pozsonyból jelentik telefonon: A városban pár nap óta tömegesen fordulnak elő gombamérgezési esetek, amelyek a legsúlyosabb s sok esetben halálos lefolyásúak. A halottak száma eddig tizenny, a betegek száma meghaladja a hetvenet s ez a szám egyre növekedőben van. Tegnap ujjabb tíz esetben állapították meg gombamérgezést. Az áldozatok nagy része a munkásosztályhoz tartozik, de több katona is van köztük. A tisztí főorvos a legerélyesebb rendszabályokat léptette életbe, hogy a betegségek tovább terjedését megakadályozza. — Esztergomból jelentik: Obschild János bajtai földműves, felesége és három gyermeke négy nappal ezelőtt gombát vacsoráltak. Másnapra rosszul lettek és három napig irtózaos kinokat szenvedtek, anélkül azonban, hogy orvost hívtak volna. A negyedik nap beszállították őket az esztergomi kórházba, ahol azonban már nem tudtak rajtuk segíteni s mind az öten meghaltak.

— Marosba fullt katona. A 33-ik gyalogezred gépfegyver százada fürödni ment ma délután a Marosba. Fürdés közben Kiss János közlegényt elkapta az ár és befelé sodorta. A szerencsétlen nem tudott uszni és mire néhány társa segítségül siethetett volna, elmerült. — Holttestét két órával későbbien fonták ki a víz

— **Jól élnek Bukarestben.** Bukarestből írják: A bukaresti felső tizezernek esze ágában sincs, hogy a háboru előtti jó életéről lemondjon. Megmaradtak azoknak, akik a háboru előtt voltak s ma is kényszerítik a szállítókat, hogy a békeidők izes falatait szerezzék meg számukra minden áron a világ legtávolabbi részéről is. Most például a bukaresti lapok vastag betűs hirdetésben közlik a közönséggel, hogy Bukarestbe nagy mennyiségben *friss kaviár érkezett.* Természetesen rendelkeznek Bukarestben a kaviárhoz való finom görög olajjal, az olasz citrommal, a zöldes-barnás kaprival és a sózott szardellával is. Böven van francia pezsgő is. Az utcákon olyan az esti és éjszakai forgalom, mint békében a párisi varieték körül. Hintók, autók, estélyi ruhás dámák, az új divat csipkés szaimakalapiaiban, az urak szmokingban — kalap nélkül. A santánok, cirkuszok és varieték zsufolva. Feltűnő sok a magyar táncosnő és énekesnő.

— **Felrobbant föltény.** Lapunk legutóbbi számában közöltük, hogy *Cettek István* Máv. fékező 6 éves fiacskáját egy robbanás kezére és arcára súlyosan megsebesített, úgy hogy két *ujját le kellett vágni.* A robbanás okát megállapítani nem tudták, mert semmiféle nyomot nem fedeztek föl, ami világosságot derített volna az ügyre, — a gyermek pedig eszméletlenül feküdt. Ma tért magához a kis 6 éves Pista és szépen, értelmesen elmondotta, hogy játszótársaitól kapott egy patronhüvelyt, amelyet játékból *kalapáccsal ütögetni kezdett.* Így robbant fel. A szerencsétlenül járt fiúcska állapota javul.

— **Négyezer koronás ruha.** A szabadkai rendőrség tegnap délután kihallgatta *Weisz Zoltán* szabadkai őrmestert, az ismeretes zsircsalás ügyében. Az őrmester elmondotta, hogy a zsircsempész *Engelsmann Jenő* 8000 koronáért két öltönyt rendelt a budapesti *Brachfeld-cégnél.* A ruhákra 3000 korona előleget adott és azután őt küldte fel Budapestre 5000 koronával, hogy fizesse ki a hátralékot és hozza el a ruhát. A rendőrség mind a két négyezer koronás öltönyt megtalálta az őrmester lakásán.

— **Színész — ezredes.** Hannoverből írják: *Grimm* udvari színész ragyogó katonai pályafutással dicsekedhetik, most nevezték ki ezredessé. *Grimm* a háboru kitöréséig a gerai fejedelmi udvari színháznak volt tagja, azelőtt pedig hannoveri és göttingeni színházakhoz tartozott. Katonai pályafutását 1880-ban kezdte, a mikor a 112-ik badeni gyalogezred hadnagyává nevezték ki. 1902-ben őrnagyi rangban nyugalmába vonult és a színművészi pályára képezte ki magát. A háboru kitörésekor katonai szolgálatra jelentkezett és több hőstettet vitt véghez, többször megsebesült — és ezért megkapta a két vaskeresztet és több más kitüntetést. A német színészek szövetségének legutóbbi ülésén az elnök meleg szavakkal emlékezett meg a színész-ezredesről, aki különben most súlyosan megsebesülve fekszik egyik katonai kórházban.

— **Borral kereskedő város.** *Beregszász* város képviselőtestülete most megtartott közgyűlésén tárgyalta a város milliós borüzletét. Az előterjesztett számadások szerint az üzlet 1,035,471 korona tiszta jövedelemmel zárult, a melyből 30 százalékot azok a *termelők* kaptak, akiknek a termését a város megvette. A város saját borterminéséből 465,300 koronát vett be, melyet legfeljebb 100,000 korona háztartási kiadás terhel. A közgyűlés elhatározta, hogy a nagy anyagi előnyöket biztosító borüzletet a folyó évben kiterjedtebb mértékben folytatni fogja. A borüzlet jövedelméből a közgyűlés a polgármesternek 20,000 koronát, a többi tisztviselőknél 30 százalékát szavazta meg. A városi tisztviselők és alkalmazottak pót adóját a közgyűlés az 1915—1918. évekre elengedte.

Mahler György 400 vagon fája.

(Ha az eladó nem tartja be a szerződést.)

Érdekes és kereskedőket is közelről érdeklő szállítási pert tárgyaltak tegnap délelőtt a nagyváradi törvényszéken. Az elmúlt év nyarán *Török Gyula* nagyváradi kereskedő 400 vagon tűzifa szállítására, vagononként 450 koronájával, szerződést kötött ifj. *Mahler György* volt országgyűlési képviselő, eleki földbirtokossal. A szerződés szerint *Mahlernek* 1917. október és november hónapokban kellett volna a 400 vagon fát leszállítani. Noha a kötlevel szerint a szállítás semmi feltételhez nem volt kötve, a megállapított idő alatt *Mahler* mindössze 100 vagon fát szállított le azzal az indokolással, hogy ez idő szerint nem tehet eleget vállalt kötelezettségének, mert erdejéből kivetett iparvágánnyal nem tud kellő időre elkészülni. Ezt közölte *Törökkel* is, de egyben tudomására hozta, hogy a hátralévő mennyiséget hajlandó még leszállítani, ha vagononként 200 koronával többet fizet, mert iparvágány hiányában a lőerővel való szállítás súlyos terhet jelent számára. *Török* az ajánlatot nem fogadta el és beperelte *Mahlert*, kérve a bíróságot, hogy kötelezze az eladót a szerződés szerinti árban a hiányzó fa leszállítására.

A nagyváradi törvényszék *Sztachó Szever* elnöklésével tegnap foglalkozott ezzel az ügyvel.

— **Másfélhónapos karácsonyi szünet — szénhiány miatt.** Zágrábból jelentik: A hivatalos lap rendeletet közölt, amely úgy intézkedik, hogy a fűtő- és világító anyag beszerzésének akadályai miatt a karácsonyi szünet Horvát-Szlavonország valamennyi nép-, szak-, közép- és egyéb iskolájában december 22-től február 2-ig tartson.

— **Burgonya kiosztás.** Értesitem a kereskedőket, hogy új burgonya érkezett, mely tetzés szerinti mennyiségben jegy nélkül a közönségnek eladható. Utalványok f. hó 30-án reggeltől a hivatalban kiválthatók. A burgonya kicsinybeni eladási ára 80 fillér. — Közélelmezési hivatal vezető.

— **Meglopta gazdáját.** *Blahut* Karolin 18 éves cselédleány, aki szerdán szolgálatadójának *Weigenfeld* Adolfnének lakásán öngyilkossági szándékból kinyitotta a gázcsapot, ez ideig nem tért eszméletre. Az orvosok véleménye szerint, ha komplikáció nem áll be, akkor sikerülni fog az életnek megmenteni. Utána jártunk hogy a leányt mi vezette az öngyilkosságra és a következőket tudtuk meg: *Blahut* Karolin 1 éve, hogy *Weigenfeld*éknél szolgál, akiknek Erdélyben virágzó üveg és porcellán üzletük volt. A román betöréskor menekültek Aradra 2000 korona értékű porcellán áruval. A leány züllött társaságba kezdett járni, amihez pénz kellett. Hogy igényeit kielégíthesse, *apránként ellopta Weigenfeldné összes porcellánjait* és potom áron eladta azokat. A pénzt azután elköltötte. A múlt héten nagymosás volt, amely alkalomkor *öt darab lepedőt lopott el.* A család felfedezte a lopást és szolgálatadója föl akarta jelenteni a rendőrségen. Ezért határozta el magát *Blahut* Karolin az öngyilkosságra.

— **Petroleum elszámolás.** Felhívom az összes kereskedőket, hogy petroleum elszámolása végett utalványokkal f. évi szeptember hó 2-án hivatalomban okvetlenül jelenjenek meg. — Közélelmezési hivatal vezető.

Mahler kihallgatása során elmondotta, hogy a fennmaradó mennyiséget saját hibáján kívül nem tudta szállítani, mert a tervezett iparvágányhoz szükséges vassíneket a hadvezetőség nem bocsájtotta rendelkezésére. És így csak állati erő segítségével tudná a fát leszállítani, már pedig ez lényegesen többbe kerülne. Ezt közölte is *Törökkel*, aki azonban szigoruan ragaszkodott a szerződéses megállapodáshoz.

Török kihallgatása során elmondotta, hogy a munkabér differenciával való védekezés nem lehet indok, mert *Mahlernek* számolnia kellett már akkor az esetleg előállható nehézségekkel.

Dr. Fried János, *Mahler* védőjének felszólalása után a bíróság megállapította ugyan, hogy a szerződésben semmiféle említés nem történt az iparvágányról, de ennek dacára úgy határozott, hogy helyszíni szemlét tart annak a körülménynek a tisztázására, hogy *tényleg többbe kerül-e és mennyivel a fának állati erővel való szállítása?*

Ez az elvi jelentőségű határozat azért is érdekes, mert egyrészt a bíróság nem ragaszkodott a szerződéses megállapodáshoz, másrészt mert megtudhattuk, hogy 1917. októberében a termelő 450 koronáért szállította ugyanannak a tűzifának a vagonját, amely akkor a kereskedőnél 1000—1100 koronába került.

KÖZGAZDASÁG.

— **Az aradi tőzsde.** Holnap, pénteken lesz az aradi értéktőzsde második napja. A tőzsde elnökségénél több új tag jelentkezett felvételre. A kávéházi magánforgalomban nagy élénkség van az aradi papírok körül. Ma az Aradi Első volt a legkeresettebb papír, melyet a keddi tőzsdén elért legmagasabb kurzussal szemben, ma 2010 koronával vásároltak.

— **A tőzsde.** Budapestről jelentik: Ma igen szilárd volt az irányzat. A kontremín a ma történt rendezésre való tekintettel nagy tételekben fedezte magát, ami az árnívó lényeges javulásával járt. Az előfordult kötések: Magyar Hitel 1397—1405, Osztrák Hitel 907—914, Agrár 1096—92, Fabank 977—81, Hazai 664—76, Hermes 583—77, Jelzálog 577—78, Iparbank 530, Kereskedelmi 6185—6195, Magyar bank 985—90, Mercur 385—388, Általános takarékné 900—02, Első budapesti gőzmalom 1585—95, Concordia 908—20, Gizella 836—40, Általános köszén 2235—45, Salgó 1270—82, Szászvári 1044—28, Urikkány 935—25, Rima 1197—92.

— **Rekvirálni fogják a burgonyát.** Az országos közélelmezési hivatal felhívta *Lócs* Résző heiyettes polgármestert, hogy közölje Arad város közönségével az új burgonyarendeleetet. A polgármester a közeli napokban fogja a rendeletet közétenni, melynek lényegileg a következő tartalma lesz: A folyó évi burgonyaféj kvóta a következőkben állapított meg: nehéz testi munkát végző egyének évi 120 kilogramm a többiek évi 100 kilogramm burgonyára tarthatnak igényt személyenként. Mindenki köteles burgonyakészletét bejelenteni és amennyiben a megállapított fejkvótán felüli készlete volna, a felesleget köteles átadni a közélelmezési hivatalnak. Amennyiben az önkéntes átadás nem járna a szükséges eredménnyel, a burgonyát rekvirálni fogják és a közönség szűk ségletét vásárlási engedéllyel szerzi majd be. Ezeknek a vásárlási engedélyeknek a kiadását a polgármester azonban csak szeptember 10-re tervezi, hogy addig is módjában legyen a gazdáknak és felesleggel bírónak a felesleget beszolgáltatni.

Kötelességszegés — Jutalomért.

Három és fél évi fogház helyett 14 napi fogház.

Budapestről telefonálják: Még két évvel ezelőtt megvesztegetés büntette miatt bűnvádi eljárás indult meg Rimanóczy Jenő székesfővárosi tisztviselő ellen. A vád szerint Rimanóczy azáltal követett el bűncselekményt, hogy mint a székesfőváros megbízásából a népfelkeltési szemlebizottságnál működő előadó, 200 korona jutalomért megazegle kötelességét. Ez abból állt, hogy egy Salamon nevű hadkötelesnek a behívási parancsot előbb nem kézbesítette, azután pedig későbbi időpontra javította ki a dátumot.

A büntető törvényszék a gyorsított eljárás szabályai szerint letárgyalta a bűntényt, Rimanóczyt három évi és hat hónapi fogházra ítélte. A törvényszéknek ezt az ítéletét a Curia megváltoztatta és Rimanóczyt Jenőt ugyancsak megvesztegetés miatt 2 évi fogházra ítélte. Ennek az ítéletnek jogerőre emelkedése után Rimanóczy újrafelvételi kérelmet adott be a törvényszékhez, amelyben tanukra hivatkozott, akik igazolhatják, hogy a behívó parancs dátumának későbbi határrapra való kijavításához neki joga volt.

Ezen új bizonyítékok alapján a törvényszék még ez év január havában előzetes főtárgyalást tartott, de a bíróság akként döntött, hogy az új bizonyítékok nem alkalmasak az alappör ítéletének megváltoztatására, ennélfogva a perújítás kérelmét elutasították. Rimanóczy a döntést felfolyamodta az ítélőtáblához, ahol akkép döntöttek, hogy az újrafelvételnek helyt adtak és új tárgyalás megtartását rendelték el.

Az új főtárgyalást ma tartották meg Csáder Gusztáv ítélőtáblai bíró elnökelete alatt. A bíróság kihallgatta a Rimanóczy által megnevezett új tanukat és a bizonyítási eljárás lefolytatása után hatályon kívül helyezte az alappör marasztaló ítéletét, felmentette Rimanóczyt a megvesztegetés vádjáról és csak jutalom elfogadásában mondotta ki bűnösnek. A törvényszék ennek folytán Rimanóczyt 2 heti fogházra ítélte. A vádlott az ítélet ellen felebbezéssel élt.

LEGUJABB HIREK.

Egy hiéna leharapta egy kisfiu karját.

(Rémes jelenet a budapesti állatkertben.)

Budapestről telefonálják: Ma délután 5 órakor rémes szerencsétlenség történt a budapesti állatkertben. Egy feldühödött hiéna tőből leharapta a karját egy kis fiúnak.

Öt óra tájban Lehofy Józsefné haf eszterdős Károly nevű fiával az állatkertben sétált. Megálltak a hiéna ketrece előtt, czek a vadállatok nagyon tetszettek a kisfiúnak, mivel a ketrecnél nincs semmiféle rács, a kisfiu benyúlt, hogy megsimogassa az állatokat.

Az egyik vadállat ráugrott és marcangolni kezdte a gyermek jobbkarját. A kisfiu és az anya rémes sikoltozásaira csakhamar több száz ember futott össze, többen botokkal kezdtek verni az állatot, de ez nem engedte el addig a kisfiu karját, amíg egészen le nem harapta.

Az elősiető örök vasbotokkal kergették ele a hiénát, a súlyosan sérült gyermeket a mentők beszállították a Fehér Kereszt kórházba.

— A csehok miatt vérzik el a francia ifjuság. A párizsi baloldali sajtó hevesen tiltakozik az 1920-iki évfolyam behívása ellen. A Journal megtámadja Clémenceaut, aki 17 éves gyermeket hív be a cseh-tótok segítségére. A lap az öldöklésnek ezt a rendszerét a legnagyobb eszeveszettségnek nevezi.

— Skerlec Iván lesz az új horvát bán. Bécsből jelentik: Unkelhäuser Károly horvát miniszter és Skerlec Iván báró volt horvát bán Bécsbe érkeztek. Politikai körökben elterjedt hírek szerint Unkelhäusernek és Skerlecnek bécsi tartózkodása a bánhi méltóságából kifolyó változással függ össze. Valószínűnek tartják, hogy Mihajlovics Antal jelenlegi horvát bán a legközelebbi napokban benyújtja lemondását és Skerlec Iván bárónak van a legtöbb kilátása arra, hogy az uralkodó banná nevezi ki. Unkelhäuser és Skerlec kihallgatásra mennek a királyhoz.

Hadigondozó nagygyűlés Aradon.

(A részletes program.)

Szombaton jelentőségteljes és fontos napja lesz a hadigondozás ügyének Aradon. Mint jelentettük, szombaton délután Aradon hadigondozó nagygyűlés lesz és erre az alkalomra Aradra érkezik Teleky Pál gróf, a Hadigondozó Hivatal elnöke és Szentkeresztly Béla báró hadigondozó kormánybiztos, akik egyuttal megfogják tekinteni a hadigondozással kapcsolatos különféle intézményeket. A nagygyűlés rendezői a következő programot készítették el szombatra:

1. Dél előtt 8 órakor gróf Teleky Pál, az Országos Hadigondozó Hivatal elnökének fogadása a vasúti állomáson.

2. Dél előtt fél 9 órakor az Országos Hadigondozó Hivatal Utókezelő Intézetének (Neuman-féle különleges kórház) és az Aradi Anyavédő Egyesület Zita királyné alapítványi anyaothonának megtekintése.

3. Dél előtt fél 10 órakor az Aradvárosi Hadigondozó Hivatal, a Rokkant Munkaközvetítő Hivatal, a Művegtag-műhely és az Aradvármegyei Hadigondozó Népiroda megtekintése.

4. Dél előtt 11 órakor a vármegyei főispáni hivatalban a környékbeli főispánok, árvaszéki elnökök és hadigondozó népirodák igazgatóinak szűkebb körű értekezlete.

5. Délután 1 órakor téd a Fehér Kereszt télikertjében.

6. Délután fél 3 órakor a cs. és kir. 35-ik gyalogezred és az Aradvárosi Vöröskereszt Egyesület „Zander”-intézetének megtekintése.

7. Délután 4 órakor az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő egyesület csecsemő-ingenrendelője és tejkonyhájának, valamint az Aradi Patronázs Egyesület menhelyének megtekintése.

8. Délután 5 órakor a vármegyei ház nagytermében Hadigondozó nagygyűlés.

9. Este fél 8 órakor vacsora a vasúti étteremben.

A nagygyűlés előkészítői ezuton is meghívják a közönséget a nagygyűlésre, melyen nagyfontosságú határozatokat fognak hozni.

TÖRVÉNYSZEK.

§ Három hónapi fogház egy meghamisított magyar nótáért. A háromszékmegyei Aldobojban a mezőn dolgozó asszonyok és leányok magyar nótákat énekeltek. Az egyik napszámos leány román nótára gyujtott. Mikor a többiek kérték, hogy ne románul, hanem magyarul énekeljen, a leány azt a régi szép dalt, a mely ilyh angzik:

Ezer esztendeje annak,
Hogy a magyarok itt laknak,
a következőképpen énekelte:
Ezer esztendeje annak,
Hogy a románok itt laknak,
Most akarják a hős magyarok kiirtani!
De az Isten, de az Isten
S a két karom nem engedi.

A leányt feljelentették a kézdívásárhelyi kir. ügyészségnél s a törvényszék most mondott felette ítéletet. A magyarul éneklő leányt három hónapi fogházra ítelték. Az ügyész súlyosbításért felebbezett.

TANÜGY.

(—) Beiratások a polgári leányiskolákba. Szept. hó 2., 3., 4-én d. e. 8—12-ig és 5-én 10—12-ig lesznek. Ugyanezen napok délutánjain folynak a rendes növendékek javító és pótló vizsgálatai. Minden újonnan belépő növendék köteles 1. születési anyakönyvi kivonatát, 2. utraírási igazolványát, 3. utolsó iskolai bizonyítványát vagy értesítőjét a beiratkozáshoz magával hozni. Tandij helybeli növendékeknek egész évre 40 korona, vidéki tanulóknak egész évre 100 korona. Ezenkívül minden növendék 4 korona tanulói járulékot és 7 korona beiratási díjat fizet. — Az igazgatóság.

MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Teljesen új műsor és magánszámok.
Borzalmas éjszaka. Táncos némajáték Romyval a főszerepben.
Don Juan. Kabaré-tréfa.
Samu mint diplomata. Bohózat.
Gergely Emmy új szólóval. Aradi Endre, Návay Ilonka új számokkal. Azonkívül Romy, Forray, Radnay, Harbányi, Szeghő, Hausz Caudé új dallal.

Hétfőn és pénteken pikáns-est.
Tánc kaszinó a Központi szálló télikertjében. Az előadások naponta tíz órakor kezdődnek. Előadás után parkett tánc. Belépődíj 2 korona.

NYILTTÉR.

Az ezen fovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat.

Az „Aradi Ujság” tegnapi és az Aradi Közlöny mai számában „Mennyiért készít Várhol mester cipőt” cím alatt két cikk jelent meg, a melyekre nézve legyen szabad a következőket kijelentem:

A lapokat bizonyára félrevezette valaki, mert az én üzletemben olyasmí, mint amit rólam a fentebb hivatkozott cikkekben állítanak, tudomásom szerint nem történt. Én senkitől zsirt vagy egyéb élelmiszert nem kértem cipő készítésért. Meg kell jegyezni, hogy magánfelek részére cipőt egyáltalában nem is vállalom, miután egész fizemem katonai célokra van igénybevéve. Érdekesen jellemzőnek tartom azonban, hogy míg tőlünk szigorúan megkövetelik a maximális árak betartását és könyörtelen ítéletekkel sújtanak ha azokat tul lépjük, addig a gazdálkodók a saját terméneikért a maximális árat jóval meghaladó összegeket számitanak fel. A cikkekben szereplő mezőhegyesi gazdálkodó is 35 koronájával számítja a zsirt kilólát, a lisztért pedig 3 K. 50 fillért számít fel.

Végül, ami árdragítási ügyemet illeti, kijelentem, hogy az ügy felebbezés alatt áll, az ítélet nem jogerős és arra kérem a közönséget, hogy az ítélet jogerőre emelkedéséig véleményét függőben tartani sziveskedjék.

Arad, 1918. augusztus 29.

Várhol László,

6201

cipésmester.

Villamos erőre berendezett
tűzifa fűrészelő gépek

olcsó vágási díjak
mellett állandóan üzemben.

Bérvágások öl- és waggonszámra
jutányosan eszközöztetnek.

Tűzifa utalvány nélkül is kapható.

Holländer Alfréd

Marosparti Tűzifa Telepen. 6879
Telefon 136. és 780. Telefon 136. és 780.

709-1918.

HIRDETMÉNY.

A magyar királyi pénzügyminiszterium 98.630. szám körrendelete alapján értesitem az érdekelteket, hogy a természetes és a jövedelemadóban adóköteles jogi személyek által az 1917. évre kivett jövedelemadó és vagyonadó 1918. évi helyesbítése iránt az 1918. évi IX. törvénycikk 30. §-ának 16. pontja értelmében a pénzügyigazgatóságokhoz benyújtandó és a szabályszerű jövedelem és vagyonadó esetleg hadinyereségadó vallomásokkal felszerelt kérvényeket, valamint a természetes és jövedelemadóban adóköteles jogi személyek által a hadinyereségadónál az összehasonlítás alapját képező békeév (békeév) jövedelme újból való megállapítása iránt az 1918. évi 74.400. sz. p. m. rendelet I. §-ának 17. D) pontja, illetőleg 4. §-ának D) pontja értelmében a pénzügyigazgatóságokhoz beadandó és a szabályszerű adóvallomással felszerelt kérvényeket érdemleges további eljárás alapjául elfogadják abban az esetben is, ha ezek a kérvények 1918. évi augusztus hó 31-ig adatnak be.

Arad, 1918. augusztus hó 21.

PETRAN, h. tanácsnok.

19146-1918. KÉ.

HIRDETMÉNY.

A m. Kir. ministeriumnak a házi-nyulbőröknek hadicélokra való átvétele tárgyában kelt 2990-1918. M. E. (sz. rendelet) a következőkben teszem közhírré:

Mindazok (szücsök és timárok is) akik nyers anyagból kikészített, festetlen házi-nyulbőr, a jelen rendelet életbeléptetésének napján birtokukban (örizetükben) tartanak, ugyancsak mindazok, akik a jelen rendelet hatálya alatt utóbbi bőr birtokába jutnak (ily bőrt örizetbe vesznek) kötelesek készletüket mennyiségre való tekintet nélkül a budapesti Katonai Bőrtárvételi Intézetnek (Budapest, IV. Molnár-utca 53. szám) átvételre bejelenteni, az elszállításra elkészíteni és az intézet utasításának megfelelően beszolgáltatni.

A szabadkézből vásárlásra feljogosított kereskedők a jelen §. alapján megvett készleteket szintén kötelesek az 1. §-nak megfelelően átvételre bejelenteni. Házi-nyulbőr-készítő és konfekcionáló üzemek (szücsök és timárok is) az 1. §. meghatározása alá eső azokat a bőrokat, amelyek üzemükben a jelen rendelet életbeléptetésének napján kikészítés, festés avagy konfekcionálás alatt állanak, csak akkor kötelesek a megfelelő átvételre bejelenteni, ha azokat az 1918. évi szeptember hó 26. napjáig készre nem festik, illetőleg nem konfekcionálják.

A Budapesti Katonai Bőrtárvételi Intézetnek beszolgáltatott házi-nyulbőrökért járó térítés a következő egységarak alapulvételével állapították meg: I. Nyersbőrök Darabonkénti ár koronákban. Téli házi-nyulbőrök 1.20 és 1. kor. Nyári házi-nyulbőrök 0.45. Fehér szücs célokra alkalmas házi-nyulbőrök 0.70. Fiók házi-nyulbőrök (Mauschen) ár koronában kgr. 1.50. Ezek az árak ép, hibátlan, légszáraz nyersbőrökre vonatkoznak. Pállott, de még használható téli nyulbőrökért a nyári nyulbőrökre megállapított térítési ár jár. A csomagolásért (zsákokért) göngyölegenkint 6 korona térítés jár.

II. Kikészített, festetlen bőrök Darabonkénti ár koronában: Téli házi-nyulbőr 1.75. Fehér bőrök 100 drb.-ként 4.5 kg. átlagsúlyban 1.20. Ezek az árak hibátlan, jól kikészített, selejtes bőröket nem tartalmazó, elsőrendű bőrökre vonatkoznak. Hibás, selejtes bőrökért, továbbá könnyű téli és nyári házi-nyulbőrökért megfelelően kisebb térítés jár.

A jelen rendelet rendelkezése alól a kereskedelemügyi miniszter indokolt esetben kivételeket engedhet.

Aki a jelen rendeletben hatálya alá eső cikkeket a közforgalomba vasuton vagy postán előzetes bejelentés és szállítási igazolvány nélkül felad vagy a hatósági ellenőrzést meghintja, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1918. évi augusztus hó 7.

Ritter, főkapitány, h.

HARISNYA KLINIKA

Arad, Ferdinánd-u. 8. sz.

Rongyos harisnya nincs többé!

Rossz és levágatlan fejű másfél pár női harisnyából készítettünk egy pár kifogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát. Vidéki megrendelések posta útján legpontosabban eszközöltetnek. Kérjük a címre ügyelni. 4971

Sápkáros leányok, vérszegény asszonyok,

póratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legértékesebb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegeknek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Poppo“ folyadék és „Poppo“ hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanít!!

Poppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
Poppo hintőpor „ „ „ „ „ 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk ade, piros színét visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnélk ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget dezinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Peloscák

irtására

egyedül biztos szer a

„Phenolzap“

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve

1/4 kgros csomag 6 korona.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jun. 1-től

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.48
Személyvonat délután 4.21

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.09
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.58
Személyvonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.09
Személyvonat este 7.38

Aradról Ujszentannára indul:

Délelőtt 8.26
Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Délelőtt 9.10
Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

D. e. 8.15
Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

D. e. 9.08
Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.22
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Reggel 8.37
Este 6.29

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel 6.10
Délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.

Délelőtt 9.25
Este 7.08

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Reggel 6.00
Délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Julius 1-től — augusztus 31-ig:

Vegyesvonat délután 4.45

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39

Julius 1-től — augusztus 31-ig:

Vegyesvonat délután 2.39

Könyvnyomdal

tanulóleányok

jelöltésével

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 50 fillér.

Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 12 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét amelyik tartalmánál fogva érdeke alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„BALATON” jellegre levél ment a kiadóba. 6188

LEVELEZNEK helybeli — harctéri önkéntessel tisztességes szórakozásból „Fehérlelkű ábrándos író” jellegre. 6198

Alkalmazást keres.

VEGYESKERESKEDŐ SÉGED azonnali beépítésre állást keres, beszél perfekt magyarul és románul. Leveleket „Szorgalmas 2.” jellegre a kiadóba kérek. 6197

HADMENTES fiatal ember szept. 15-re nagyobb pusztára gyakornoki állást keres. Cim a kiadóban. 6199

Alkalmazást nyer.

MEGBIZHATÓ egyén kerestetik felügyelői állás betöltésére. Cim a kiadóban. 6209

MAGYAR ÉS ROMÁN nyelvet beszélni és írásban bíró gépirónót, vagy fiatalembert ügyvédi irodámba felvesszék. Dr. Pop G. István. 6194

NÉMET vagy magyar kisasszonyt keresek vidéki városba gyermekhez. Ertekezni lehet a déli órákban és este 6-7 között Schvartzkónál, Attila-tér 4. 2600

KIPUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

PERFECT gépirónót keresek, ki egyéb irodalmi munkákban is teljes jártassággal bír. Pollák Nándor, Nádor-utca 14. szám. 6162

JÓ HAZBÓL VALÓ fiatal ember kerestetik gyakornoknak fakereskedés részére. Cim a kiadóban. 6178

Vétel és eladás.

KÉT ÖLTÖNY közép termetre való elegáns férfi ruha eladó. Lövész-u. 3. aj. 1. 6191

MÉZ ÉS VIASZK eladó. Cim Goldis Demeter, Szászabánya. 6196

6 DRB. finom vászon vadonatúj női ing eladó. Cim a kiadóban.

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányzatlan hornyolt cserepet nagyban és waggontételben is ajánlunk. Pankotai cementárnyagár. Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-84. 4090

JÓKARBAN lévő magánjáró cséplőgarnitúrát 8-10 lóerőt megvételre keresek. Cim a kiadóban. 6045

SZARAZ HAL állandóan raktáron, friss hal 2-szer hetenként, Jófajta dinynye és szőlő kapható mindennap maximális árban. Luttwák József, Arad. Telefon 615. 1141

UJ BUTORÜZLET Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánlunk amerikai íróasztalokat, egy szalon-garnitúrát, egy nagy garderober szekrényt Wiegand cég. 6073

VOROSHAGYMAT, foghagymát, zöld-ségféléket, főzítőket, stb. a maximális árak keretein belül szállítunk. Aruforgalmi Részvénytársaság, Makó. 361

FINOM csemegeszőlő kapható nagyban és kicsinyben Winkler József szőlőbirtokánál, Batthyány-u. 11. 6124

BENOIDGAZVILAGÍTÓ készülék csővezetékekkel és csillárokkal eladó. Cim Mohilla Antal, Piski. 6145

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

BÉRHAZAK a belvárosban, elfoglalható lakásokkal, eladók. Cim a kiadóban. 6160

BLADÓ UJ SAROK HÁZ, fűszerüzlet, vendéglő és hozzá a berendezéssel együtt. Bővebbet Mihály-u. 60. 6200

Üzletek.

VILAGOSON A VASUTI VENDÉGLŐ BLADÓ vagy bérbeadó. Értekezhetni Grill Károly, Világos. 6179

Ellátás.

TELJES ELLÁTÁST szorgos használat mellett keresek kereskedelmi akadémiába járó leányom részére intelligens családnál. Ajánlatokat kérek Batthyány-utca 33a., földszint, kaputól balra levő lakásban, személyes megbeszélés ugyanott délután 12 órától 1 óráig. 6184

JÓVISELTŐ, szorgalmas középiskolai tanulókat ellátásba vesz tanítónő. Cim a kiadóban. 6187

Különféle.

KERESNEK kisebb díszmóhizaláshoz társat. Leveleket „Társ” jellegre a kiadóba kérek. 6186

18149—1918. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. ministeriumnak az 1918. évi káposztarepce, réparepce, vadrepce, lenmag, kendermag, tökmag, napraforgómag és gomborkamag természetű közszükségleti célokra való igénybevételeiről, valamint egyéb olajos magvaknak forgalomba hozataláról és az olajosmagvaknak vasuton, hajón vagy gépkocsin történő szállításához szükséges igazolványokról szóló 2691—1918 M. E. sz. rendeletét a következőkben tesszem közzé:

Az 1918. évi egész káposztarepce, réparepce, vadrepce, lenmag, kendermag, tökmag, napraforgómag és gomborkamag természetű közszükséglet biztosítása érdekében igénybevételek, kivéve a természetnek azt a részét, amelyre a természetnek háziszükségletére vagy gazdaságában vetőmag céljára szükséges van. A termelő köteles az igénybevett terméskellő megőrzéséről gondoskodni.

A földművelésügyi miniszter a vetőmaggal szükséges olajos magvak beszerzése és forgalombahozatala tekintetében a rendelettel eltérően intézkedhetik.

A fentebbiek alapján igénybevett készleteket a kendermag kivételével a Magyar Olaj és Zsiripari Központ részvénytársaság, a kendermagot a Hadi Termény részvénytársaság veszi át és azokról térítésül a 764—1918. M. E. sz. rendeletben megállapított árakat fizeti.

A jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve mustármagot, bükkmagot, szőlőmagot, dohánymagot, riainusmagot, szójabot és fentebb nem említett bármely egyéb olajosmagot, amennyiben a jelen rendelet másképpen nem intézkedik, kizárólag a Magyar Olaj és Zsiripari Központ részvénytársaság útján szabad áruba bocsájtani.

Ha az ár tekintetében a felek meg nem egyezhetnek, az árú vételárát a felek bármelyikének kérelmére egy vagy több szakértő meghallgatásával

az árú fekvésének helye szerint illetékes kir. járásbíróóság végzésével állapítja meg.

Az a kereskedő, aki a jelen rendelkezéseinek megszegésével elkövetett kártágás miatt jogrösen elítélnek, elveszti a jelen rendelkezésben alapuló vásárlási jogosultságát.

Aki a jelen rendelet bármely rendelkezését megszegi, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármely módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1918. évi augusztus hó 8-án.

Bittner, főkapitány h.

19647—1918. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Ministeriumnak az egyes vegyészeti nyersanyagoknak és termékeknek a vámkülföldről való behozatala tárgyában kelt 3410—1918. M. E. sz. rendeletét a következőkben tesszem közzé:

Vámkülföldről a magyar szent korona országainak területére a jelen rendelet életbeléptése után behozott alább megnevezett áruk a belföldön kizárólag csak a Magyar Vegyészeti Kiskereskedelmi Részvénytársaság (Budapest, V. Mária Valéria-ut 13.) által hozhatók forgalomba. Ezek az áruk a következők:

Borax és borvegyletek: Kénkövöld, kénfalepároló ipari termékek, az ecetsav és a faszén kivételével: porkő és borkősav; molyékszen, vasgálic, rézgálic, toluol, fenol, naftalin, xylo: gyógyszerek és droguák a m. kir. ministeriumnak a gyógyszerek és gyógyszerkészítmények forgalmának szabályozásáról kiadott 21600—1918. M. E. számú rendeletében felsorolt „Nyilvántartott gyógyszerek” kivételével: lykpodium, azok a vegyészeti termékek, amelyek az osztrák-magyar monarchia két állama szerződéses vám-tarifájának 622 tétele alá esnek, ásványi foszforok, kénsavas ammóniák, japán kámfor.

Aki a jelen rendelet valamelyik rendelkezését megszegi az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1918. évi augusztus hó 21-én.

Bittner, főkapitány h.

ANYA- ÉS CSECSEMŐVÉDŐNŐI TANFOLYAM.

A temesvári Stefánia-szövetség a temesvári anya- és csecsemővédőnői tanfolyamokra való felvételért folyamodók részére a következő tudnivalókat közli: A tanfolyamokra felvett vidéki hölgyek, ameddig hely van, a kir. bábaképzési internátusban nyerhetnek felvételt. Azok, akik az internátusban el nem helyezhetők, vagy oda felvételt nem kívánnak, a városban kiinn lakhatnak és mint bejáró hallgatók vehetnek részt a tanfolyamokban. Ugy az internátusi ellátás — ezidőszent 450 korona — díjának elengedését, valamint a városban való és ellátási díjak megtérítését illetve előlegezését a belügyminiszter úrnő a felvételi folyamodvány benyújtásakor a tanfolyamok igazgatóságánál kell kérelmezni. Tanfő Jeno dr. igazgató-tanár.

Circa 15 köbméter gőzölt, szélezett,

bükk fűrészanyag,

40 és 53 mm.-es erősségben,

eladó.

Cim: Stefán H., Erzsébet-körút 2. Telefon 1129. 6158

Elsőrangú

tölgyfából készült

transport és felberdők

kapható 6193

Steinitzer Géza cégnél

Nagybeoskeréken. Telefon 45.

Előre társat el magunkat

szőlőkötöző papirzsinoggal.

A folytonos gyártással tavarak a nyersanyagokhoz beszármása folytán létezőek, hogy a következő szezonban leg-4-5-ig állítsák szőlőkötöző anyag. Azért ajánljuk kizárólag a papirzsinogunkat, a kapható bármely nagy mennyiségben azonnali és későbbi szállításra.

Papírtárgyári és Kereskedelmi R.-T.-nál

Budapest, VII. Rákóczi-ut 8. 6977 Sürgönycim: Papírtárgy. Telefon 63-68.

7895—1918. pm.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésbe jött és a legközelebbi törvényhatósági rendes közgyűlés által választás útján betöltendő IX. fizetési osztály 3-ik fokozatába sorozott 2000 korona kezdő fizetés és 800 korona lakbér járandósággal díjazott II-od aljegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják és az 1889. évi I. t.-c. 3. §-ában előírt képesítéssel rendelkeznek, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt, Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címzett kérvényeiket a hivatalos órák alatt folyó évi szeptember hó 7-ig bezárólag, hivatalomba nyújtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatóságos tisztviselői bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Arad, 1918. augusztus hó 22.

Vajassy, polgármester.

Ajánlok

primá marha és sertésbúrából gyártott szalámit, szalonnás Krakók, Ia Góthai és Mortadellát, marhahus-szalámit és füstölt marhahus-kolbászt 40 kgr.-os csomagokban express vagy postacsomagokban szállítva legjutányosabb napi áron számítva. Tömegelővezés részére kolbász és szalámit megfelelő árengedményrel bármilyen mennyiségben szállíthatok. Megrendelésnél a körülbelüli számlaösszeg fele előre beküldendő, hátralék utánvétellel.

Strem József

hentesárú különlegességek Budapest, VII. Erzsébet-körút 37. 6189

Juhok

anyák, jerek, kosok, bárányok, tenyésztési és levágási (élelmezési) célokra bármely mennyiségben, igen előnyös feltételek mellett

kaphatók.

Érdelkődők forduljanak közvetlenül 6190

Dorner Béla

M. kir. JÓKARFELTÜGYELŐHÖZ, Brassó, Kut-utca 31. szám.